

ОСВІТНІ ПРОЕКТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Довідник

Міністерство освіти і науки Україн
Сумська обласна рада
Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ОСВІТНІ ПРОЕКТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

ДОВІДНИК

Суми-2018

Рекомендовано до друку вченою радою
Комунального закладу Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
30 березня 2018 року, протокол № 2

Рецензенти:

- Л. Я. Бірюк** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
- В. Б. Харламенко** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти та менеджменту, керівник Центру компетентнісно-орієнтованої освіти Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Упорядники:

- С. М. Грицай** – проректор з наукової роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та менеджменту
- О. М. Кириченко** – завідувач науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
- О. В. Борисова** – провідний фахівець науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Освітні проекти та технології: довідник / упор.: С. М. Грицай, О. М. Кириченко, О. В. Борисова. Суми: НВВ КЗ СОІПО, 2018. 92 с.

У довіднику викладено теоретичні та прикладні аспекти використання педагогічних технологій, розкрито специфіку найпоширеніших у вітчизняній практиці педагогічних технологій і упровадження інноваційної освітньої діяльності у навчальному закладі. Досягнення освітньої інноваційної мети завжди залежить від вибору шляху та особистості, яка його долає. У педагогічній справі це залежить від вибору освітніх технологій, уміння ефективно їх застосовувати, компетентно реагувати на нові виклики у сучасній освіті.

Видання розраховано на педагогічних працівників і керівників закладів освіти, студентів педагогічних закладів вищої освіти та усіх зацікавлених в організації освітнього процесу на інноваційній основі.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СТАН ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	5
РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	9
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	20
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	43
РЕКОМЕНДОВАНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА ЗАКЛАДАМ ОСВІТИ.....	71
СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89

ВСТУП

Інноваційна діяльність педагогів стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ в освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому.

Освіта – це стратегічний ресурс соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, що сприятиме поліпшенню добробуту людей, забезпеченню національних інтересів, зміцненню міжнародного авторитету й іміджу нашої країни. На загальнодержавному рівні процеси розвитку системи освіти знайшли відображення в Законі України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, Законі України «Про вищу освіту» 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами від 05.09.2017 № 2145-VIII), розпорядженні КМУ України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». Ці та інші документи визначають необхідність створення такої інноваційної системи національної освіти, яка здатна забезпечити різноманітні освітні потреби особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями та запитамі суспільства.

Під інноваційною освітньою діяльністю ми розуміємо розроблення й використання у сфері освіти результатів досліджень та розробок. Оскільки єдино правильним і ефективним шляхом перевірки результативності запровадження інновацій у системі освіти є експеримент, то експериментальна робота є складовою інноваційної діяльності.

Останнім часом все вагомішими стають дослідження окремих вчителів та педагогічних колективів, спрямовані на вдосконалення освітнього процесу. Під керівництвом Міністерства освіти і науки України, за участю науковців Академії педагогічних наук України, співробітників Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, КЗ СОШПО на базі закладів освіти області здійснюється експериментальна робота із оновлення змісту освіти та підвищення її якості.

Реформи в освіті тісно пов'язані з суспільними запитамі, зі швидким розвитком технологій та розвитком самої системи освіти, що викликає потребу швидкого реагування освітніх інституцій на зміни. Значну роль в освітніх перетвореннях відіграють інноваційні процеси в освіті. Оперативного оновлення постійно вимагають такі галузі освіти, як організаційна структура закладу та управління, зміст, форми, методи навчання та виховання.

Проблемою залишається не тільки реагування держави на освітні інновації, а й узагальнення позитивного досвіду та напрацювань інноваційних освітніх проектів, їх аналіз і відтворення в проблемних сферах галузі.

Розв'язання зазначеної проблеми неможливе без забезпечення вільного досвіду освітян до систематизованої інформації про інновації у системі освіти та успішний досвід їх запровадження.

Система підвищення кваліфікації покликана швидко реагувати на появу нових, інноваційних напрямів в освіті та поширювати їх серед освітян, зокрема серед широкого загалу вчителів-практиків.

Довідник складається із шести розділів, списку літератури із означених проблем та має реферативний характер, оскільки вміщує велику кількість посилань на здобутки вітчизняних науковців щодо аналізу проблем інноваційної освітньої діяльності.

Дане видання спрямоване на узагальнення, поширення позитивного досвіду й напрацювань впровадження педагогічних експериментів, інноваційних проектів та освітніх інновацій у системі освіти Сумської області, а також поширення інформації про інноваційні практики та освітні проекти в освіті.

Рекомендована науково-практична література експериментальним закладам освіти містить зразки локальних нормативно-правових документів щодо здійснення експериментальної роботи, діагностичний інструментарій визначення рівня готовності педагогів до інноваційної діяльності тощо.

Довідник надасть змогу вчителям-практикам використати досвід запровадження освітніх інновацій та навчально-методичних матеріалів з освітніх інновацій для роботи з учнями. У виданні подано систематизовану інформацію про інноваційні освітні тренди та досвід їх запровадження.

Створено відкритий ресурс постійного поширення та оновлення даних щодо впровадження експериментальної роботи та інноваційної освітньої діяльності в закладах освіти області на сайті Інституту у рубриці «Наукова робота» <http://www.soippo.edu.ua/index.php/naukova-robota/innovatsijna-diyalnist-doslidno-eksperimentalna-robota>. Представлений електронний ресурс може слугувати

платформою для обміну досвідом між закладами та педагогами, що дозволить встановити партнерство між закладами освіти та збагатить педагогічну інноваційну практику регіону.

Обізнаність широкої педагогічної громадськості, вчителів, батьків із інноваційними закладами та їх успішними практиками сприятиме переосмисленню перспектив діяльності й ролі школи в житті учнів, самих вчителів і суспільства. Постійне оновлення бази даних слугуватиме стимулом для інноваційних освітян, вчителів для розроблення та впровадження інновацій в освіті.

Довідник стане у пригоді керівникам закладів освіти, педагогам-практикам, методистам, студентам педагогічних закладів вищої освіти, усім зацікавленим в організації й проведенні інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи.

СТАН ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти та Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації сприяють застосуванню у закладах освіти області: експериментальних проєктів, інноваційних технологій, форм і методів, апробованих та рекомендованих до застосування Міністерством освіти і науки України. Саме тому, одним із головних завдань розвитку експериментальної роботи та інноваційної освітньої діяльності у регіоні вбачаємо удосконалення процесу трансформування наукових ідей в практику роботи закладів освіти, пошук шляхів підвищення якості безперервного навчання педагогічних працівників, розвиток їх професійної майстерності, формування навичок експериментальної роботи та інноваційної освітньої діяльності.

Експериментальна робота в закладах освіти здійснюється відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 11.07.2017 № 994 «Про внесення змін до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» та від 23.11.2009 № 1054 «Про внесення змін до Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад».

Експериментальна робота в освітньому просторі Сумської області у 2017 році реалізується у 16-ти науково-дослідних педагогічних експериментах Всеукраїнського рівня (110 закладів освіти області). (табл.1).

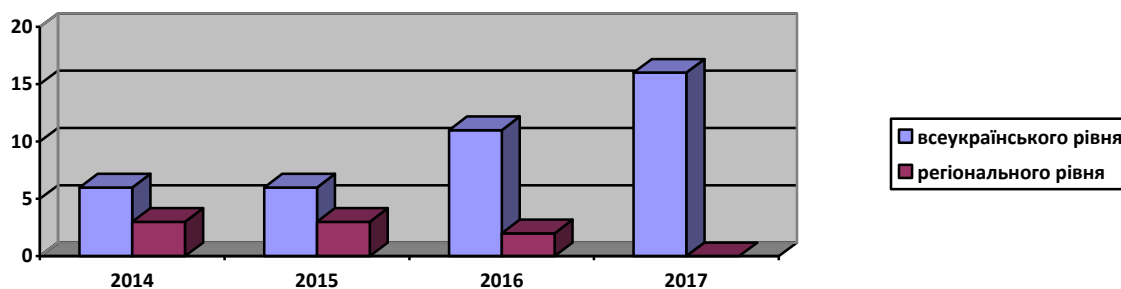

Табл.1. Показники кількості експериментів, що реалізуються в закладах освіти області

Реалізують експериментальну роботу в закладах освіти Білопільського (1), Великописарівського (2), Краснопільського (1), Кролевецького (3), Лебединського (1), Путивльського (1), Роменського (3), Сумського (5), Тростянецького (5) районів, Березівської (2), Недригайлівської (2), Кириківської (1), Хотінської (1), Боромлянської (1) сільських рад та міст Суми (44), Конотоп (16), Шостка (9), Лебедин (6), Глухів (2), Ромни (2), Охтирка (2).. Із них найкраще роботу організовано:

- у місті Суми, де в експериментах задіяно 44 закладів освіти;
- у місті Конотоп, де в експериментах задіяно 16 закладів освіти;
- у Сумському (5), Тростянецькому (5) районах та містах Шостка (9), Лебедин (6), де в експериментах задіяно від 5 до 10 закладів освіти.

Завдяки ефективним заходам науково-видавничого відділу та науково-педагогічних працівників інституту щодо інформування про проведення експериментальної роботи в області за звітний період запроваджено 8 експериментів Всеукраїнського рівня у 39 закладах освіти:

- «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику» у якому беруть участь 8 закладів освіти, із них: у Великописарівському (1), у Роменському (3) районах, у м. Шостка (2), у м. Суми (1) та КЗ СОШПО;
- «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти», у якому беруть участь 4 заклади освіти, із них: у Недригайлівській селищній раді (1), у Краснопільському районі (1), у м. Суми (1), у м. Шостка (1);
- «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової освіти» в межах освітнього проекту «На крилах успіху» у якому бере участь 3 заклади освіти, із них: у м. Суми (2), у Путивльському районі (1);
- «Технологія навчання учнів початкової школи «Розумники» (Smart Kids)» у якому бере участь 16 закладів освіти, із них: у м. Конотоп (9), у м. Суми (3), у м. Ромни (1), у м. Шостка (2), у Березівській сільській раді (1);
- Науково-методичні засади створення та функціонування Всеукраїнського науково-методичного віртуального STEM-центру (ВНМВ STEM-центр) у якому бере участь 1 заклад освіти м. Суми;
- «Формування у підлітків національно-культурної ідентичності у загальноосвітніх навчальних закладах» у якому бере участь 1 заклад освіти Білопільського району;
- «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» у якому бере участь 1 заклад освіти Боромлянської сільської ради Тростянецького району;
- «Теоретико-методичні засади розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в системі післядипломної педагогічної освіти» у якому бере участь 5 закладів освіти із них: у м. Охтирка (1), м. Суми (3) та 1 заклад Недригайлівської селищної ради (табл.2).

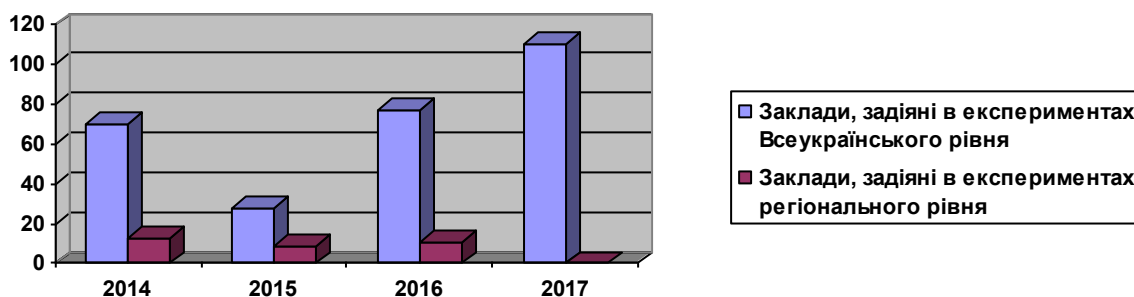

Табл.2. Динаміка реалізації експериментальної роботи в закладах освіти області

Науковий супровід експериментальних педагогічних досліджень у закладах освіти області здійснюється 17 науковцями з науковими ступенями доктора та кандидата наук провідних установ України, а саме: Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, УкрІНІ, Інституту модернізації змісту освіти, Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України, Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, Університету банківської справи НБУ, департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України, Центр інноваційної педагогіки та психології Хмельницького національного університету, Інститут педагогіки та психології Національного педагогічного університету, Київського інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України.

Крім того, у 2017 році завершився термін проведення 4 експериментів Всеукраїнського рівня, що проходили у 17 закладах освіти області, із них: експеримент «Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо», «Хмарні сервіси в освіті», «Педагогічні умови організації профільного навчання в освітньому окрузі сільської місцевості», «Формування змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових» та 2 експериментів регіонального рівня (11 закладів освіти): «Теоретико-методологічні засади формування естетичного середовища учнів основної та старшої школи», «Педагогічне забезпечення самореалізації пізнавально-творчих якостей учнів в евристичному навчанні гуманітарних дисциплін».

Відповідно до зазначених нормативних документів керівництво та координація діяльності експериментальних навчальних закладів області здійснюється працівниками КЗ СОШПО, зокрема:

- спільно з Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації забезпечують регіональний рівень управління інноваційними педагогічними процесами;
- проводять експертизу та корегують інноваційні процеси в експериментальних навчальних закладах;
- здійснюють науково-методичний супровід процесу впровадження педагогічних експериментів в освітню практику;
- забезпечують патронаж закладів освіти, у яких проводиться експериментальна робота;
- узгоджують роботу відділів освіти області, експериментальних закладів освіти із впровадження інноваційних педагогічних технологій у освітній процес;
- здійснюють загальне керівництво експериментальними дослідженнями з апробації педагогічних інновацій у рамках роботи експериментальних закладів освіти;
- консультують педагогів-новаторів із питань пошуково-дослідницької роботи та реалізації інноваційних педагогічних технологій;
- інформують громадськість про результати інноваційної освітньої діяльності з метою запровадження у роботі закладів освіти;
- створюють ефективні механізми наукового керівництва експериментальною роботою педагогів;
- організовують тісну співпрацю з закладами вищої освіти і науково-дослідними інститутами;
- сприяють участі регіональних закладів освіти у загальнодержавних та міжнародних освітніх дослідницьких проектах;
- забезпечують введення інновацій у післядипломну педагогічну освіту.

З метою ознайомлення керівників місцевих органів управління освітою з досвідом роботи закладів освіти, що працюють над реалізацією експериментальних та інноваційних освітніх програм в області на сайті КЗ СОШПО постійно здійснюється оновлення розділу «Наукова робота».

З метою підвищення ефективності експериментальної діяльності між місцевими органами управління освітою та КЗ СОШПО у районах, сільських радах та містах області визначено координаторів з питань організації експериментальної роботи та інноваційної освітньої діяльності в закладах освіти та 26 квітня 2017 року проведено обласний науково-методичний семінар «Організаційні засади впровадження педагогічних технологій у закладах освіти області». У роботі якого взяли участь більше 60 осіб: координатори інноваційної та експериментальної діяльності методкабінетів місцевих органів управління освітою, керівники лабораторій, експериментів та проєктів, науково-педагогічні працівники КЗ СОШПО.

Сучасна освіта вимагає принципово нових наукових досліджень, обґрунтованого й послідовного запровадження сучасних науково-педагогічних технологій, ефективних підходів до організації наукової та інноваційної діяльності. Інноваційна освіта стає домінуючою тенденцією у всьому світі та є альтернативою традиційній освіті. Відповідно нова модель освіти повинна задовольняти вимогам безперервності, фундаментальності, універсальності, гуманізації та демократизму. Вона повинна мати механізми динамічного саморозвитку, тому потрібна цілісна безперервна система створення та впровадження педагогічних технологій в освіту.

Науково-педагогічні працівники інституту і педагогічні працівники закладів освіти наголосили на актуальності порушених питань та на необхідності взаємозв'язку теорії з практикою. Учасники семінару розкрили основні питання впровадження експериментальної роботи в закладах освіти області. Визначили основні завдання на найближчий час, окреслили основні проблеми й труднощі у здійсненні експериментальної роботи та впровадженні педагогічних технологій у закладах освіти області.

За результатами роботи учасники отримали матеріали семінару: методичні рекомендації «Організація освітніх інновацій та дослідно-експериментальної роботи в навчальних закладах» (уклад.: О.В. Борисова, О.М. Кириченко); «Анотований каталог публікацій інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи педагогічних працівників Сумської області за 2014-2015 роки» (уклад.: С.М. Грицай, О.В. Борисова); «Анотований каталог публікацій із інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи педагогічних працівників Сумської області за 2016 рік» (уклад.: С.М. Грицай, О.В. Борисова).

Відповідно до пунктів 3,4 розділу III наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2017 № 994 «Про внесення змін до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої

діяльності» та з метою оновлення бази даних експериментальної роботи та інноваційної освітньої діяльності у жовтні 2017 року науково-видавничим відділом Інституту здійснено паспортизацію закладів освіти щодо обліку і моніторингового контролю за станом обстежуваного експерименту в навчальному закладі. У паспорті міститься основна інформація про наявні експерименти, проекти та інновації в регіоні. Оновлення бази даних здійснюється щороку, до 1 жовтня.

У 2017 році 611 закладів освіти області брали активну участь у впровадженні 3 проектів Міжнародного рівня, 9 проектів Всеукраїнського рівня та одного регіонального рівня (у порівнянні в 2016 році впроваджувалося 10 проектів у яких задіяно 534 заклади освіти області).

Особливої уваги потребує питання фінансового забезпечення для проведення експериментальної роботи, як на місцевому, так і на державному рівнях. У більшості випадків поліпшення матеріально-технічного супроводу процесу впровадження експериментів відбувається за рахунок залучених коштів та інших джерел фінансування не заборонених чинним законодавством.

Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти та місцеві органи управління освітою приділили значну увагу щодо стимулювання проведення експериментальної роботи та інноваційної освітньої діяльності, а відповідальність директорів закладів освіти та наукових керівників експериментальних педагогічних досліджень, які ретельно вивчають доцільності відкриття експерименту, унеможливили проведення формальних експериментальних досліджень у Сумській області.

Аналіз експериментальної роботи закладів освіти області дає змогу визначити перспективи розвитку інноваційних процесів:

- спрямованість на особистісно-орієнтоване навчання та виховання, що актуалізує ідеї гуманістичної парадигми освіти;
- технологізацію інноваційних процесів у загальноосвітньому закладі, за якої утверджується пріоритет технологій особистісно-орієнтованого виховання і навчання, новітніх інформаційно-комунікаційних технологій;
- подальшу диференціацію та індивідуалізацію у процесах навчання та виховання (зокрема, шляхом упровадження відповідних інформаційно-комунікаційних технологій), які повинні сприяти розвитку творчих можливостей, задоволенню інтересів та нахилів кожного учня, орієнтації на спеціалізовану поглиблену підготовку, створенню умов для одержання додаткових знань, умінь, навичок;
- орієнтацію на збереження і зміцнення здоров'я підростаючого покоління, що вимагатиме дотримання умов валеологічного забезпечення освітнього процесу, розробки, апробації і впровадження нових валеологічних освітніх технологій, навчальних програм і спецкурсів.

Означені пріоритетні напрями експериментальної роботи, інноваційної освітньої діяльності та сучасний розвиток освіти вимагає якісного впровадження інноваційних педагогічних технологій, професійного вдосконалення педагогічних та керівних кадрів системи освіти відповідно до сучасних трансформацій суспільства й вимог інноваційного розвитку освіти у процесі її реформування.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

1. Назва експерименту: «Науково-методичні засади впровадження фінансової грамотності в навчально-виховний процес навчальних закладів»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.06.2013 № 776 «Про розширення бази для проведення дослідно-експериментальної роботи «Науково-методичні засади впровадження фінансової грамотності в навчально-виховний процес навчальних закладів» на 2012-2019 роки».

Науковий керівник експерименту: Удод О.А. – доктор історичних наук, Смовженко Т.С. – доктор економічних наук Університету банківської справи НБУ.

Координатор експерименту по області: Попов В.Д. – методист з географії та економіки навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку КЗ СОШПО.

Термін проведення: 2012-2019 рр.

Мета експерименту: Навчити учнівську молодь практичним аспектам фінансового планування, управління власними фінансами та відповідальної поведінки як споживача фінансових послуг.

Очікувані результати: Виховання особистості, що володіє практичними аспектами фінансового планування та якій притаманна відповідальна поведінка споживача фінансових послуг.

Експеримент проводиться на базі:

1. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 імені Героя України Олександра Аніщенка Сумської міської ради Сумської області;
2. КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради Сумської області;
3. КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 9 Сумської міської ради Сумської області;
4. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 ім. Дмитра Турбіна Сумської міської ради Сумської області;
5. КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17 Сумської міської ради Сумської області;
6. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 20 Сумської міської ради Сумської області;
7. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 23 Сумської міської ради Сумської області;
8. КУ Сумська гімназія № 1 Сумської міської ради Сумської області;
9. Конотопської спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Конотопської міської ради Сумської області;
10. Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 9 Конотопської міської ради Сумської області;
11. Конотопська гімназія Конотопської міської ради Сумської області;
12. Комунальна організація (установа, заклад) "Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів-ліцей Шосткинської міської ради Сумської області";
13. Кролевецька загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 імені М.О. Лукаша Кролевецької районної ради Сумської області;
14. Кролевецька спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Кролевецької районної ради Сумської області;
15. Кролевецька навчально-виховний комплекс № 6 «загальноосвітня школа I-III ступенів–дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» Кролевецької районної ради Сумської області;
16. Великописарівська спеціалізована школа I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу І.М. Середи Великописарівської районної ради Сумської області;
17. Заводська загальноосвітня школа I-III ступенів Великописарівської районної ради Сумської області;
18. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Тростянецької районної ради Сумської області;
19. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 2 Тростянецької районної ради Сумської області;

20. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Тростянецької районної ради Сумської області;
21. Тростянецька загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 Тростянецької районної ради Сумської області;
22. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 5 Тростянецької районної ради Сумської області;
23. Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Глухівської міської ради Сумської області;
24. Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6 Глухівської міської ради Сумської області;
25. Роменська спеціалізована загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 ім. П. І. Калнишевського Роменської міської ради Сумської області;
26. Комунальний заклад Березівської сільської ради «Слоутський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Волошка»;
27. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Лебединської міської ради Сумської області;
28. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 Лебединської міської ради Сумської області;
29. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6 Лебединської міської ради Сумської області;
30. Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Охтирської міської ради Сумської області.

2. Назва експерименту: «Школа майбутнього»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2016 № 216 «Про проведення всеукраїнського експерименту з упровадження науково-педагогічного проекту «Школа майбутнього»»

Науковий керівник експерименту: Мадзігон В. М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Радник директора інституту обдарованої дитини НАПН України.

Координатор експерименту по області: Ніколаєнко С.П. – старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КЗ СОІППО.

Термін експерименту: 2016-2020 рр.

Мета експерименту: Створення моделі школи: яка навчає, як потрібно і належно розуміти значення знань, їх постійного поширення і використання для досягнення якомога кращих результатів тобто вчить стати успішним у реальному житті; яка якісно впливає на освітнє середовище шляхом створення моделі громадсько-активної школи.

Головною методологічною метою навчального закладу «Школа майбутнього» є створення психолого-педагогічних, суспільно-економічних, нормативно-правових умов для всебічного розвитку високоосвіченої особистості незалежно від її походження та соціального статусу.

Очікувані результати:

Створення позитивної динаміки якості освіти, інтеграція учнів у соціокультурний простір, запровадження системи громадсько-професійного партнерства та державно-громадського управління.

Експеримент проводиться на базі:

1. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 імені Героя України Олександра Аніщенка Сумської міської ради Сумської області;
2. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I - III ступенів № 23 Сумської міської ради Сумської області;
3. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Лебединської міської ради Сумської області;
4. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 Лебединської міської ради Сумської області;
5. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 Лебединської міської ради Сумської області;
6. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 імені Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області;

7. Павленківський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Лебединської районної ради Сумської області.

3. Назва експерименту: «Упровадження науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2016 № 215 «Про проведення всеукраїнського експерименту з упровадження науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп»».

Науковий керівник експерименту: Таранік-Ткачук К. В. – кандидат філологічних наук, доцент головний спеціаліст департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України.

Термін експерименту: 2016-2020 рр.

Мета експерименту: упровадження новітніх педагогічних технологій у професійну діяльність вчителів-словесників; прискорення процесу трансформації елементів перспективного педагогічного досвіду роботи в загальну (масову) практику; сприяння розвитку компетентності та професійної майстерності та виробленню власного стилю педагога.

Розробити, випробувати ефективність і практично впровадити модель педагогічного забезпечення самореалізації основних пізнавально-творчих якостей учнів у процесі застосування евристичної технології навчання.

Очікувані результати: робота в межах проекту надасть кожному вчителю-філологу можливість створити професійний стиль відповідно до своїх поглядів, принципів та орієнтацій; постійно здійснювати пошук оптимальних освітніх форм навчання, здійснювати педагогічний експеримент, продукувати й узагальнювати самобутній досвід у навчально-виховній діяльності.

Експеримент проводиться на базі:

1. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 2 ім. Д. Косаренка м. Суми, Сумської області;
2. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 імені Героя України Олександра Аніщенка Сумської міської ради;
3. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5, м. Суми, Сумської області;
4. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 6, м. Суми, Сумської області;
5. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради;
6. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 9, м. Суми, Сумської області;
7. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 ім. Героя Радянського Союзу О. Бутка, м. Суми, Сумської області;
8. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 11 імені Олексія Братушки Сумської міської ради;
9. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 ім. Б. Берестовського, м. Суми, Сумської області;
10. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 13 ім. А.С. Мачуленка, м. Суми, Сумської області;
11. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 ім. Д. Турбіна, м. Суми, Сумської області;
12. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17, м. Суми, Сумської області;
13. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 19 ім. М.С. Нестеровського, м. Суми Сумської області;
14. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 20, м. Суми, Сумської області;
15. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 21, м. Суми, Сумської області;
16. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 22, м. Суми, Сумської області;

17. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 24, м. Суми, Сумської області;
18. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 25, м. Суми, Сумської області;
19. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 26, м. Суми, Сумської області;
20. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 29, м. Суми, Сумської області;
21. Комунальна установа Сумська гімназія № 1, м. Суми, Сумської області;
22. Комунальна установа В-Піщанська загальноосвітня школа I-III ступенів м. Суми, Сумської області.

4. Назва експерименту: «Психолого-педагогічне забезпечення особистісно-зорієнтованої освіти на засадах гуманної педагогіки в середньому загальноосвітньому навчальному закладі».

Статус: всеукраїнський

Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.06.2016 № 722 «Про розширення бази для проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Психолого-педагогічне забезпечення особистісно зорієнтованої освіти на засадах гуманної педагогіки в середньому загальноосвітньому навчальному закладі»

Науковий керівник експерименту: Крук С. Л. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри, директор Центру інноваційної педагогіки та психології Хмельницького національного університету, президент Всеукраїнської культурно-освітньої асоціації Гуманної Педагогіки.

Термін експерименту: 2016-2021 рр.

Мета експерименту: Побудувати і апробувати модель психологічного та педагогічного забезпечення особистісно-орієнтованої освіти на засадах гуманної педагогіки в середньому загальноосвітньому навчальному закладі в умовах становлення громадянського суспільства в Україні.

Очікувані результати: Створення моделі навчального закладу, яка б стала для учня Школою Радості, Школою Життя, психологічною основою спілкування, в такій школі має бути постійне вивчення особистості дитини, розуміння мотивів її поведінки. Усвідомлене прагнення вчителя до оволодіння все більш тонкими засобами впливу, незмінний такт, різноманітність і обґрунтованість способів заохочення й корекції поведінки дітей. Усі засоби педагогічного спілкування (слово, інтонація, міміка, практичні дії) в сукупності мають забезпечити емоційний комфорт учня, задоволення від напружених розумових і практичних зусиль.

Експеримент проводиться на базі:

1. Конотопська спеціалізована школа II-III ступенів № 2 Конотопської міської ради Сумської області.

5. Назва експерименту: «Формування здатності конкурентоспроможного випускника школи до успішної адаптації в контексті інтеграції до європейського середовища»

Статус: всеукраїнський

Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.06.2016 № 720 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі Конотопської загальноосвітньої школи I -III ступенів №7 ім. Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області.»

Науковий керівник експерименту: Шапошнікова І.М. – кандидат педагогічних наук, професор, заступник директора з навчальної роботи, завідувач кафедри педагогіки та методики початкового навчання інституту педагогіки та психології Національного педагогічного університету.

Термін експерименту: 2016-2021 рр.

Мета експерименту: Створити і апробувати модель освітнього закладу, в основу якого покладена ідея створення таких організаційно-педагогічних умов, за яких учні після закінчення школи стануть успішними та конкурентоздатними.

Очікувані результати:

- Підвищення ефективності навчально-виховного процесу та мотивації учнів до здобуття знань;
- підвищення рівня взаємозв'язку та співпраці суб'єктів навчально-виховного процесу по створенню моделі школи по формуванню успішного та конкурентоспроможного випускника;
- підвищення рівня самореалізації, саморозвитку учнів, поліпшення їх психо-фізичного здоров'я;

- посилення патріотичної та морально-етичної спрямованості учнів на засадах загальнолюдських цінностей з орієнтацією на загальне благо;
- розроблення практичних рекомендацій і пропозицій «Психолого-педагогічне забезпечення роботи педагогічного колективу по створенню моделі освітнього закладу по формуванню успішного та конкурентоспроможного випускника».

Експеримент проводиться на базі:

1. Конотопська загальноосвітня школа I - III ступенів № 7 ім. Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області.

6. Назва експерименту: «Варіативні моделі комп'ютерно-орієнтованого середовища навчання предметів природничо-математичного циклу в загальноосвітньому навчальному закладі».

Статус: всеукраїнський

Накази Міністерства освіти і науки України від 05.02.2016 № 88 та від 21.02.2017 № 272 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Варіативні моделі комп'ютерно-орієнтованого середовища навчання предметів природничо-математичного циклу в загальноосвітньому навчальному закладі» на базі загальноосвітніх навчальних закладів України».

Науковий керівник експерименту: Гриб'юк О.О. – кандидат педагогічних наук, провідний співробітник Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.

Термін експерименту: 2016-2019 рр.

Мета експерименту: розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити варіативні моделі використання комп'ютерно-орієнтованого середовища навчання шкільних предметів природничо-математичного циклу загальноосвітнього навчального закладу.

Очікувані результати:

- Розробка варіативних моделей використання комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища навчання шкільних предметів природничо-математичного циклу навчального закладу;
- розробка дидактичних і навчально-методичних матеріалів використання варіативних моделей навчання шкільних предметів природничо-математичного циклу;
- апробація педагогічних підходів до використання варіативних моделей комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища навчання шкільних предметів природничо-математичного циклу;
- обговорення проблем ефективного використання комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу, дидактичних і навчально-методичних матеріалів у навчально-виховному процесі (засідання науково-методичних рад, проведення науково-практичних конференцій і семінарів, робота проблемних і творчих груп, лабораторій тощо).

Експеримент проводиться на базі:

1. Шосткинська спеціальна загальноосвітня школа I-II ступенів № 10 Шосткинської міської ради Сумської області;
2. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області»;
3. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів - ліцей Шосткинської міської ради Сумської області»;
4. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області.

7. Назва експерименту: Формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю

Статус: всеукраїнський

Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.06.2016 № 648 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі комунального закладу Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»

Науковий керівник експерименту: Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОППО

Термін експерименту: 2016-2020 рр.

Мета експерименту: виявити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити організаційно-педагогічні умови формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю.

Очікувані результати: Розробка та впровадження у педагогічну практику методики формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю; розробка навчальної програми та посібника «Формування життєвої компетентності вихованців у позашкільному навчальному закладі – Школі сприяння здоров'ю».

Експеримент проводиться на базі:

1. Комунальний заклад Сумської міської ради – Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

8. Назва експерименту: «Здоров'язбережувальна технологія «Навчання у русі» в системі оздоровчо-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 № 1312 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі загальноосвітніх навчальних закладів Вінницької, Волинської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької областей та міста Києва».

Науковий керівник експерименту: Дубогай Олександра Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізичного виховання та здоров'я факультету фізичного виховання і спорту Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Координатор експерименту по області: Деменков Д.В. – старший викладач кафедри кафедри теорії і методики змісту освіти, методист фізичної культури навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку КЗ СОШПО.

Термін експерименту: 2016-2020 рр.

Мета експерименту: Розроблення здоров'язбережувальної системи навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі «Сім'я - школа» для реалізації гармонійного інтелектуального і фізичного розвитку; формування психофізичного стану учнів 6-12 років шляхом упровадження здоров'язбережувальної технології «Навчання у русі».

Очікувані результати:

– Впровадження здоров'язбережувальної технології «Навчання в русі» з метою гармонізації інтелектуального і фізичного розвитку, формування позитивного стресостійкого психофізичного стану учнів 6-12 років;

– гуманізація навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі;

– широке використання батьками і педагогами можливостей технології «Навчання в русі» та практико-орієнтованого посібника «Щоденника розвитку та здоров'я учнів 6-12 років».

Експеримент проводиться на базі:

1. Верхньосироватська спеціалізована школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області;

2. Великочернечинська спеціалізована школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області;

3. Косівщинська загальноосвітня школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області;

4. Низівська загальноосвітня школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області;

5. Стецьківська загальноосвітня школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області;

6. Хотінська спеціалізована школа I-III ступенів Хотінської селищної ради Сумського району Сумської області;

9. Назва експерименту: «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.08.2017 № 1199 «Про проведення Всеукраїнського експерименту за темою «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику» на базі навчальних закладів України».

Науковий керівник експерименту: Найдьонова Л.А. – заступник директора з наукової роботи Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, завідувач лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти, кандидат психологічних наук.

Координатор експерименту по області: Петрова Л.Г. – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри освітніх та інформаційних технологій КЗСОШПО

Термін проведення: 2017-2022 рр.

Мета експерименту: Експериментально перевірити результативність і стандартизацію вітчизняної соціально-психологічної моделі інтенсивного масового впровадження наскрізної медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику, підвищення рівня медіакомпетентності педагогів і студентів педагогічного і психологічного профілю.

Очікувані результати:

- Психолого-педагогічні засади ефективної гуманістично зорієнтованої системи наскрізної масової медіаосвіти;
- розвиток медіакультури суб'єктів і забезпечення їх підготовки до ефективної взаємодії із сучасним інформаційним середовищем;
- авторські програми, підручники, посібники, методичні рекомендації як основа цілісної системи психолого-педагогічних технологій розвитку медіакультури особистості;
- узагальнення та поширення досвіду роботи з упровадження медіаосвіти в усіх регіонах України.

Експериментальні навчальні заклади:

1. Великописарівська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів імені Героя Радянського Союзу І. М. Середи Великописарівської районної ради Сумської області;
2. Андріяшівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Роменської районної ради Сумської області;
3. Хмелівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад імені Івана Федька Роменської районної ради Сумської області;
4. Великобубнівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Роменської районної ради Сумської області;
5. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська гімназія Шосткинської міської ради Сумської області»;
6. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинський навчально-виховний комплекс: Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 9 - дошкільний навчальний заклад Шосткинської міської ради Сумської області»;
7. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 26, м. Суми Сумської області;
8. Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

10. Назва експерименту: «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.07.2017 № 1028 «Про проведення всеукраїнського експерименту на базі загальноосвітніх навчальних закладів»

Науковий керівник експерименту: Хобзей П. К. – заступник Міністра освіти і науки України, кандидат фізико-математичних наук, Завалевський Ю. І. – в.о. директора ДНУ «ІМЗО», доктор педагогічних наук, професор.

Координатори експерименту по області: Декунова З.В. – старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ СОШПО; Лавська А.М. – старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ СОШПО.

Термін проведення: 2017-2022 рр.

Мета експерименту: Розробити, науково обґрунтувати та експериментально перевірити навчально-методичне забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти.

Очікувані результати:

- Розроблення навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти;
- розроблення варіантів програм (рамкової освітньої програми, навчальної, модельної); їх реалізація в межах освітніх галузей;
- апробація методик реалізації навчальних програм в різних умовах (інтегрованого навчання, предметно-інтегрованого; з використанням інклюзії);

- підготовка вчителів до впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти як провідників змін, що передбачають широкі права для шкіл та учительських спільнот, партнерську взаємодію з батьками;
- оновлення нормативної бази функціонування початкової школи відповідно до впроваджуваних змін;
- дані про якість освіти в умовах експериментального навчання;
- відповідне корегування змісту і методик навчально-виховного процесу.

Експериментальні навчальні заклади:

1. Недригайлівська спеціалізована ЗОШ I-III ступенів Недригайлівської селищної ради Сумської області (опорний заклад);
2. Шосткинська спеціалізована школа I ступеня № 13 Шосткинської міської ради Сумської області;
3. Краснопільська загальноосвітня школа I-III ступенів Краснопільської районної ради Сумської області;
4. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 27, м. Суми Сумської області.

11. Назва експерименту: «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової освіти» в межах освітнього проекту «На крилах успіху»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.07.2016 № 834 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі загальноосвітніх навчальних закладів Київської, Дніпропетровської та чернігівської областей»

Науковий керівник експерименту: Цимбалару А.Д. – завідувач відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук.

Координатори експерименту по області: Декунова З.В. – старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ СОШПО; Лавська А.М. – старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ СОШПО.

Термін проведення: 2017-2020 рр.

Мета експерименту: Розробити і обґрунтувати дидактично-методичні та навчальне забезпечення виховного процесу і навчання предметів інваріативного складника базового плану початкової школи у контексті реалізації основних концептуальних положень модернізації початкової освіти.

Очікувані результати: Підвищення якості початкової освіти шляхом упровадження науково й експериментально обґрунтованого дидактико-методичного і навчального забезпечення навчально-виховного процесу в початковій школі.

Експериментальні навчальні заклади:

1. Путивльська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 імені Радика Руднева Путивльської районної ради Сумської області;
2. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 23, м. Суми, Сумської області ;
3. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I ступеня № 30, м. Суми, Сумської області.

12. Назва експерименту: «Технологія навчання учнів початкової школи «Розумники» (Smart Kids)»

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.08.2017 № 1234 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Технологія навчання учнів початкової школи «Розумники» (Smart Kids)».

Науковий керівник експерименту: Литвинова С.Г. – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу відкритого навчального середовища Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.

Координатори експерименту по області: Декунова З.В. – старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ СОШПО; Лавська А.М. – старший викладач кафедри теорії і методики змісту освіти КЗ СОШПО.

Термін проведення: 2017-2022 рр.

Мета експерименту: Формування навчального середовища початкової школи з використанням електронних освітніх ігрових ресурсів.

Очікувані результати:

- Впровадження технологій Smart Kids для навчання початкової школи;
- визначення організаційних, психолого-педагогічних, методичних та нормативно-правових умов використання ЕОІР для навчання учнів початкової школи;
- розробка науково-методичних рекомендацій щодо використання ЕОІР в освітньому процесі початкової школи.

Експериментальні навчальні заклади:

1. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 12 ім. Б. Берестовського, м. Суми, Сумської області;
2. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 15 ім. Д. Турбіна, м. Суми, Сумської області;
3. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 17, м. Суми, Сумської області;
4. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5 Конотопської міської ради Сумської області;
5. Конотопська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9 Конотопської міської ради Сумської області;
6. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області;
7. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 11 Конотопської міської ради Сумської області;
8. Конотопська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 12 Конотопської міської ради Сумської області;
9. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 14 Конотопської міської ради Сумської області;
10. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 13 Конотопської міської ради Сумської області;
11. Конотопський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І ступеня - дошкільний навчальний заклад Конотопської міської ради Сумської області;
12. Комунальний заклад Сумської обласної ради Конотопська загальноосвітня санаторна школа-інтернат І-ІІ ступенів;
13. Роменська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 ім. П.І. Калнишевського Роменської міської ради Сумської області;
14. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 11 Шосткинської міської ради Сумської області»;
15. Комунальна організація (установа, заклад) "Шосткинська спеціалізована школа І ступеня № 13 Шосткинської міської ради Сумської області";
16. Комунальний заклад Березівської сільської ради "Березівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад "Веселка".

13. Назва експерименту: Науково-методичні засади створення та функціонування Всеукраїнського науково-методичного віртуального STEM-центру (ВНМВ STEM-центр)

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.05.2017 № 708 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Науково-методичні засади створення та функціонування Всеукраїнського науково-методичного віртуального STEM-центру (ВНМВ STEM-центр) на 2017-2021 роки».

Науковий керівник експерименту: Стрижак О.Є. – доктор технічних наук, заступник директора з наукової роботи Малої академії наук України.

Координатор експерименту по області: Дзингель А.О. – методист з інформатики та інформаційних технологій навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку КЗ СОШПО

Термін проведення: 2017-2021 рр.

Мета експерименту: Науково обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність науково-методичних засад створення та функціонування науково-методичного віртуального STEM-центру, що забезпечує інтегроване використання науково-освітніх ресурсів на засадах єдиного інформаційного простору системи освіти України для забезпечення навчально-дослідницької діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів на основі загальних стратегій між предметного (трансдисциплінарного) підходу до навчання у шкільній освіті, що підтримується прогресивною педагогікою.

Очікувані результати:

- залучення широкого кола спеціалістів з різноманітних наукових, державних інституцій і підприємств, що сприятиме ознайомленню учнів з ширшим спектром застосування знань і умінь, які вони отримують у процесі навчання;
- збільшення кількості школярів, які виявляють інтерес до технічної творчості, нових технологій, досліджень у міжпредметних суміжних галузях;
- формування і розвиток навичок покоління молодих інноваторів (креативність, вміння бачити і розв'язувати проблеми, вміння працювати в команді, комунікативні навички);
- мотивація учнів старших класів до продовження освіти в науково-технічній та інженерній сферах, ознайомлення їх з новими технологіями; популяризація винахідницької та науково-дослідницької діяльності.
- підвищення рівня соціальної адаптації учнів, зокрема, з сільської місцевості;
- обґрунтований вибір випускниками закладу майбутньої професії, здатність чітко визначати життєві цілі й планувати шляхи досягнення.

Експериментальні навчальні заклади:

1. Комунальний заклад Сумської обласної ради «Сумська обласна гімназія-інтернат для талановитих та творчо обдарованих дітей».

14. Назва експерименту: «Формування у підлітків національно-культурної ідентичності у загальноосвітніх навчальних закладів»

Статус: всеукраїнський.

Угода про наукове співробітництво з лабораторією громадського та морального виховання Інституту проблем виховання НАПН України НАПН України

Науковий керівник експерименту: Журба К.О. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інститут проблем виховання НАПН України.

Термін експерименту: 2017-2019 рр.

Мета експерименту: Виявлення особливостей менталітету українців та історичної спадкоємності сучасних культурних традицій, окреслення напрямів роботи сучасної школи у справі формування громадянської самосвідомості учнів.

Очікувані результати: Проведення соціологічних досліджень із означеної теми; участь у щорічній всеукраїнській науково-практичній конференції Інституту проблем виховання НАПН України та у підготовці методичного посібника «Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів» й методичних рекомендацій «Національно-культурна ідентичність підлітка: методика виховання».

Експеримент проводиться на базі:

1. Білопільська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Білопільської районної ради Сумської області.

15. Назва експерименту: «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій».

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2017 № 1128 «Про розширення бази проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій»»

Науковий керівник експерименту: Іванченко С. М. – Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, старший науковий співробітник лабораторії соціально-психологічних технологій.

Термін експерименту: 2017-2020 рр.

Мета експерименту: Упровадження системи роботи, орієнтованої на формування позитивного ставлення педагогічних працівників, учнівської молоді, батьків та широкої громадськості до переходу загальноосвітніх навчальних закладів на 12-річний термін навчання, профілізацію старшої школи, розширення практики державно-громадського управління освітою.

Очікувані результати:

- Удосконалення роботи з педагогами, учнями, батьками, громадськістю щодо проблем школи у контексті освітніх нововведень;
- покращення діалогу між учасниками освітнього процесу (педагогами, учнями, батьками) щодо проблем школи у контексті освітніх нововведень;
- опанування методу консенсусу щодо прийняття управлінських рішень;
- формування у учасників освітнього процесу готовності до впровадження освітніх інновацій та до конструктивної взаємодії.

Експеримент проводиться на базі:

1. Боромлянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад Боромлянської сільської ради Тростянецького району Сумської області.

16. Назва експерименту: Теоретико-методичні засади розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в системі післядипломної педагогічної освіти.

Статус: всеукраїнський.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.04.2017 № 639 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної освіти».

Науковий керівник експерименту: Нікітін Ю.О. – професор кафедри соціально-гуманітарної освіти, доктор історичних наук, ректор КЗ СОІШПО.

Термін експерименту: 2017-2021 рр.

Мета експерименту: Обґрунтувати методику розвитку, розробити та експериментально перевірити модель розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в системі педагогічної післядипломної освіти.

Очікувані результати: Підвищити рівень розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти. Розробити модель розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти.

Експеримент проводиться на базі:

1. Комунальний заклад Сумської обласної ради «Сумська обласна гімназія-інтернат для талановитих та творчо обдарованих дітей»;
2. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 ім. Максима Савченка Сумської міської ради;
3. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12, м. Суми, Сумської області;
4. Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Охтирської міської ради Сумської області;
5. Недригайлівська спеціалізована загальноосвітня школа I-III ступенів Недригайлівської селищної ради Сумської області (опорний заклад).

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

№ з/п	Назва та суть інноваційної освітньої діяльності	Колектив або особа, які впроваджують, апробують та розробляють дану технологію	Адреса закладу освіти, контактні телефони та електронні адреси	Прогнозовані результати
Проекти Міжнародного рівня				
1.	Міжнародна навчальна програма Європейської Комісії eTwinning Мета проекту: розвиток співпраці європейських шкіл, вчителів та учнів, що зареєстровані в мережі eTwinning, отримують можливість реалізації спільних проектів з іншими європейськими школами. Ключовою складовою навчання є використання інформаційно-комунікаційних технологій.	5 амбасадорів України: Олена Лук'янець (відповідальна за Київ та Київську область), Олена Науменко (Центральна Україна), Єлизавета Овчаренко (Західна Україна), Світлана Алексєєва (Східна Україна), Лариса Степаненко (Крим та Південна Україна).	Конотопська гімназія Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Братів Лузанів, 23, м. Конотоп, Телефон: 2 31 23 E-mail: reception@konotopgymnasia.org.ua	Можливість підвищити рівень англійської та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), досвід командної співпраці та реалізації проектів, нових друзів з Європи та нові знання про культуру та життя школярів з інших країн.
2.	Міжнародний проект українських DSD-шкіл /Німецький мовний диплом/ Мета проекту: підтримка українських шкіл із поглибленим вивченням німецької мови, що готують своїх учнів до складання іспиту для отримання Німецького мовного диплому II (мовний рівень B2/C1 згідно Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) німецької Ради міністрів культури.	Фрау Ельке Кізевальтер – координатор проекту «DSD», м. Київ	Шосткинська гімназія Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Інститутська, 4, м. Шостка Телефон: 2-20-40 E-mail: gimn-shostka2015@ukr.net	Отримання учнями Німецького мовного диплому II (мовний рівень B2/C1 згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти дає можливість учням старших класів отримати сертифікат, який відкриває шлях до вступу у вузи Німеччини.

3.	Україно-естонський проект «Міксіке в Україні» Мета проекту: сприяє зміцненню зв'язків між навчальними закладами різних областей України, зміцненню зв'язків між учнями, вчителями та батьками учнів з України, Естонії та інших країн Євросоюзу, підвищення якості та ефективності навчання у загальноосвітніх навчальних закладах за допомогою інформаційних технологій, підвищення кваліфікації вчителів у селах та малих містах, розширення можливостей розвитку он-лайнного навчання та позакласних заходів.	Удовиченко І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та методичної роботи. КЗ СОППО	243 заклади освіти Сумської області	Сприяє розвитку зв'язків між навчальними закладами різних областей України, зміцненню зв'язків між учнями, вчителями і батьками учнів з України, Естонії та інших країн Євросоюзу, підвищення якості та ефективності освіти у ЗНЗ за допомогою інформаційних технологій, підвищення кваліфікації вчителів у селах та малих містах, розширення можливостей розвитку он-лайнного навчання та позакласних заходів.
----	--	---	-------------------------------------	---

Проекти Всеукраїнського рівня

1	Всеукраїнський науково-педагогічний проект «Дистанційне навчання учнів» Мета проекту: Надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних ІКТ відповідно до державних стандартів освіти та навчальних програм. Створення умов для індивідуалізованого процесу набуття знань, умінь, навичок учнів навчального закладу	Богачков Ю.М. – науковий керівник, начальник відділу дослідження і проектування навчального середовища Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України, кандидат технічних наук.	1. Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа І-ІІ ступенів - ліцей Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Свободи, 33, м. Шостка Телефон: 7-25-89 E-mail: shnvk_lyceum@ukr.net; 2. Шосткинська спеціалізована школа І ступеня № 13 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Знаменська, 4-А, м. Шостка Телефон: 4-64-07	– Впровадження та застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; – апробація педагогічних підходів щодо використання технології дистанційного навчання; – покращення якості знань учнів; – підвищення ефективності роботи з обдарованими учнями, дітьми, які мають медичні обмеження для одержання знань; – створення дидактичних і навчально-методичних матеріалів для дистанційного навчання; – поглиблення взаємодії між учнями та вчителями під час проведення поурочного навчання, підготовки до
---	---	--	---	--

			<p>E-mail: shostka_13@ukr.net; 3. Шосткинська гімназія Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Інститутська, 4, м. Шостка Телефон: 2-20-40 E-mail: gimn-shostka2015@ukr.net; 4. Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 11 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Свободи, 70, м. Шостка Телефон: 6-24-09 E-mail: School__11@ukr.net; 5. Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Ціолковського, 10, м. Шостка Телефон: 4-21-63 E-mail: shkola.12@ukr.net.</p>	учнівських олімпіад, захисту робіт МАН, конкурсів тощо.
2	<p>Науково-педагогічний проект «Інтелект України» Мета проекту: Впровадження в освітній простір України системи пошуку, розвитку та педагогічної підтримки інтелектуально здібних дітей і учнівської молоді.</p>	<p>Грицай С.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та менеджменту, проректор з наукової роботи КЗ СОШПО</p>	<p>1. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 5 Тростянецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Миру, 32, м. Тростянець Телефон: 5-37-54 E-mail: trost-school5@ukr.net; 2. Боромлянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Боромлянської сільської ради Тростянецького району</p>	<p>– Створення науково обгрунтованої та експериментально перевіреної системи пошуку та відбору академічно обдарованих дітей і учнівської молоді, з метою подальшої освіти, яка б дозволила повністю реалізувати їх творчий потенціал; – створення науково і методично обгрунтованої та експериментально перевіреної системи освіти для академічно обдарованих дітей дошкільного віку; – створення науково і методично</p>

			<p>Сумської області Повна адреса: вул. Харківська, 8, с. Боромля Телефон: 58470 E-mail: boromlya-nvk@ukr.net;</p> <p>3. Недригайлівська спеціалізована загальноосвітня школа I-III ступенів Недригайлівської селищної ради Сумської області</p> <p>4. Повна адреса: вул. Комінтерну, 25, смт. Недригайлів Телефон: 5-55-83 E-mail: nedrscool@ukr.net;</p> <p>5. Конотопський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I ступеня – дошкільний навчальний заклад “Казка” Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Успенсько-Троїцька, 58, м. Конотоп Телефон: 2 53 27 E-mail: nvk-skazka@ukr.net;</p> <p>6. Конотопська спеціалізована школа -III ступенів № 3 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Клубна, 150, м. Конотоп Телефон: 3 16 68 E-mail: school3konotop@ukr.net.</p>	<p>обґрунтованої та експериментально перевіреної системи освіти для академічно обдарованих учнів загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів; – створення науково і методично обґрунтованої та експериментально перевіреної системи підготовки педагогічних кадрів для роботи з академічно обдарованими дітьми та учнівською молоддю.</p>
3	<p>Всеукраїнський освітній проект "Національна мережа шкіл сприяння здоров'ю" Мета проекту: Реалізація соціально-педагогічної і медико-профілактичної</p>	<p>Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої</p>	<p>147 закладів освіти Сумської області</p>	<p>– Підвищення загального рівня фізичного здоров'я учнів, вчителів та батьків. Підвищення опірності організму до шкідливих факторів впливу навколишнього середовища і як наслідки – зниження показників захворюваності,</p>

	ініціативи, спрямованої на формування, збереження, зміцнення та відновлення здоров'я дітей, учнів та педагогічних колективів; сприяння прилученню України до досвіду країн світу, Європейського співтовариства	діяльності в закладах освіти КЗ СОШПО		тривалості гострої захворюваності; – формування ціннісного ставлення до здоров'я, що включає свідоме й відповідальне ставлення учнів, батьків та вчителів до своєї поведінки, яка впливає на стан здоров'я; – створення гігієнічних умов, що забезпечить оптимізацію навчально-виховного процесу . – збільшення обсягу рухової активності дітей, вчителів та батьків відповідно до індивідуальної фізіологічної потреби у фізичному навантаженні; – створення умов для реалізації творчого потенціалу учнів, вчителів та батьків, спрямування їх на духовне та фізичне самовдосконалення; – зміна соціального менталітету батьків та формування у них навичок участі у різноманітних позашкільних формах виховної роботи; – створення банку даних для аналізу та керування оздоровчим та виховним процесом.
4	Всеукраїнський освітній проект «Всеукраїнська мережа шкіл, дружніх до дитини» Мета проекту: Забезпечення європейських стандартів якісної превентивної освіти, запобігання стигмі і дискримінації, інтеграції ВІЛ-інфікованих дітей до шкільного середовища	Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОШПО	1. Ворожбянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 Білопільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 22, м. Ворожба Телефон: 9-84-36 E-mail: Vorzosh3@ukr.net; 2. Слобідський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад Слобідської сільської ради Буринського району Сумської області	– Створення ефективної системи забезпечення цілісного благополуччя дитини як творчої, успішної і мобільної особистості. – підвищення ефективності діяльності учнівського самоврядування. – збагачення освітнього середовища відповідно до вимог часу, що забезпечує якісну освіту й розвиток дитини. – упровадження превентивних виховних технологій. – забезпечення якісного медико-психологічного та соціально-

			<p>Повна адреса: вул. Солдатенка, 4, с. Слобода Телефон: 6-43-32 E-mail: Super-slobidskij.nvk@ukr.net;</p> <p>3. Кириківська загальноосвітня школа I-III ступенів Кириківської селищної ради Великописарівського району Сумської області Повна адреса: вул. Шевченка, 37, сел. Кириківка Телефон: 5-16-89 E-mail: kirikovka-school@ukr.net;</p> <p>4. Козацький навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Конотопської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. 40 років Перемоги, 2, с. Козацьке Телефон: 54-4-25 E-mail: kozatscka.resp@yandex.ua;</p> <p>5. Великобобрицька загальноосвітня школа I-III ступенів Краснопільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Черепівка, 1, с. Великий Бобрик Телефон: 7-64-40 E-mail: krasnopilbobryk@ukr.net;</p> <p>6. Будильський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Лебединської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна 58, с. Будилка Телефон: 33-2-40</p>	<p>педагогічного супроводу процесу розвитку школярів шляхом покращення функціонування соціально-психологічної служби школи.</p> <p>– упровадження проекту Школи, дружньої до дитини, збільшить ймовірність досягнення таких цілей: формування етичної, інтелектуальної, комунікативної, естетичної компетентності учнів; оволодіння ними соціально корисними видами діяльності; формування їхньої громадянської компетентності</p>
--	--	--	---	--

			<p>E-mail: budilskashkola@gmail.com;</p> <p>7. Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів Липоводолинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Короленка, 1, смт. Липова Долина Телефон: 55-13-64 E-mail: ldschool@ukr.net, ldshkola@gmail.com;</p> <p>8. Коровинська загальноосвітня школа I-III ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Київська, 70, с. Коровинці Телефон: 5-83-12 E-mail: korovincyschool@gmail.com;</p> <p>9. Хухрянська загальноосвітня школа I-III ступенів Охтирської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Полтавська, 92, с. Хухра Телефон: 095-610-62-67 E-mail: huhra.school@gmail.com;</p> <p>10. Путивльська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 імені Г.Я. Базими Путивльської районної ради Сумської області Повна адреса: Проспект Іоанна, 79, м. Путивль Телефон: 5-11-56, 066 69 74 775 E-mail: putivl_school_2@ukr.net;</p> <p>11. Бобрицька загальноосвітня школа I-III ступенів Роменської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Леніна, 60, с. Бобрин</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Телефон: 9-46-43 E-mail: bobrykschool@ukr.net;</p> <p>12. Нижньосироватська загальноосвітня школа I-III ступенів імені Бориса Грінченка Нижньосироватської сільської ради Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Сумська, 127, с. Н.Сироватка Телефон: 69-41-21 E-mail: schoolsirovatka@ukr.net;</p> <p>13. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Тростянецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Вознесенська, 52, м. Тростянець Телефон: 5-13-72 E-mail: trost-school1@ukr.net;</p> <p>14. Клишківський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Калинова, 1, с. Клишки Телефон: 31544 E-mail: klyshkinvk@ukr.net;</p> <p>15. Степненський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів-дошкільний навчальний заклад Ямпільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 1, с. Степне Телефон: 5-42-38 E-mail: stepne_nvkc@i.ua;</p>	
--	--	--	---	--

			<p>16. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 23 Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: пр. Лушпи, 36, м. Суми Телефон: 32-48-32 E-mail: sumy.school23@ukr.net;</p> <p>17. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 14 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Січових Стрільців, 29, м. Конотоп Телефон: 6 01 57 E-mail: school14_konotop@ukr.net;</p> <p>18. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: пл. Зуєва,3, м. Лебедин Телефон: 2-40-69 E-mail: lebedynzosh3@ukr.net;</p> <p>19. Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 8 Охтирської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Гоголя, 30-А, м. Охтирка Телефон: 2-32-24 E-mail: zoh8.okhtyrka@gmail.com ;</p> <p>20. Шосткинська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Чернігівська, 10, м. Шостка Телефон: 2-13-31 E-mail: sh1admin70@ukr.net.</p>	
--	--	--	--	--

5	<p>«Захисти себе від ВІЛ» – факультативний курс «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу»</p> <p>Мета проекту: Підвищення рівня індивідуальної захищеності молоді в умовах епідемії ВІЛ/СНІДу, а також формування толерантного ставлення до людей, які живуть з ВІЛ. Реалізація формули індивідуального захисту від ВІЛ: утримання, вірність, захист, стерильність</p>	<p>Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОШПО</p>	<p>129 закладів освіти Сумської області</p>	<p>Створення ефективної системи дієвих заходів щодо запобігання подальшому поширенню ВІЛ-інфекції та здійснення проекту «Школи дружньої до дитини» на базі закладу.</p>
6.	<p>Медико-педагогічний проект «Гармонія інтелекту та здоров'я» (технологія «Піснезнайка»)</p> <p>Мета проекту: Створення умов для повноцінного фізичного, духовного здоров'я, психологічного комфорту та соціального благополуччя дітей шляхом визначення пріоритету особистісно орієнтованого корекційно-оздоровчого навчання як основного чинника гармонійного розвитку дитини, утвердження свідомого ставлення та громадянської відповідальності за власне здоров'я.</p>	<p>Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОШПО</p>	<p>1. Беївський навчально-виховний комплекс: Беївська загальноосвітня школа I-III ступенів – Беївський дошкільний навчальний заклад Липоводолинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 8, с. Беєве Телефон: 55-66-83 E-mail: Beevoshkolna8@meta.ua;</p> <p>2. Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів Липоводолинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Короленка, 1, смт. Липова Долина Телефон: 55-13-64 E-mail: ldschool@ukr.net, ldshkola@gmail.com;</p> <p>3. Синівська загальноосвітня школа I-III ступенів Липоводолинської районної ради Сумської області</p>	<p>– Апробація створеної концепції науково-педагогічного проекту як засобу для розвитку інтелектуальних здібностей дітей;</p> <p>– узагальнення проміжних результатів діагностики розвитку інтелекту учнів в умовах проекту;</p> <p>– виявлення та обґрунтування психолого-педагогічних умов підвищення рівня розвитку в умовах комфортного безстресового, корекційно-оздоровчого навчання;</p> <p>– розвиток творчого потенціалу здібностей і талантів і збереження, зміцнення здоров'я учнів;</p> <p>– розробка моделі діагностики розвитку високоінтелектуальної особистості;</p> <p>– розроблення та запровадження контролю щодо процесу розвитку інтелектуальних здібностей дитини.</p>

			<p>Повна адреса: вул. Миру, 10, с. Синівка E-mail: synivkazosh@ukr.net;</p> <p>4. Берестівський дошкільний навчальний заклад «Малютко» Липоводолинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Молодіжна, 1, с. Берестівка Телефон: 996190073</p> <p>5. Липоводолинський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Веселка» Липоводолинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Роменська, 45, смт. Липова Долина Телефон: 5-13-40 E-mail: veselka.ld@gmail.com;</p> <p>6. Степанівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 1, смт. Степанівка Телефон: 69-93-93 E-mail: stepanivka2@gmail.com;</p> <p>7. Хотінська спеціалізована школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Воеводіна, 10, с. Хотінь Телефон: 69-74-47 E-mail: chotin@i.ua;</p> <p>8. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Тростянецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Вознесенська, 52, м. Тростянець Телефон: 5-13-72</p>	
--	--	--	---	--

			<p>E-mail: trost-school1@ukr.net; 9. Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Тростянецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Шевченка, 13, м. Тростянець Телефон: 51706 E-mail: trost-school3@ukr.net; 10. Білківська загальноосвітня школа I-III ступенів Тростянецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 1, с. Білка Телефон: 5-72-17 E-mail: bilka-school@ukr.net; 11. Станівська загальноосвітня школа I-III ступенів Тростянецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Радянська, 7, с. Станова Телефон: 51828 E-mail: stanova-school@ukr.net; 12. Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Клубна, 150, м. Конотоп Телефон: 3 16 68 E-mail: school3konotop@ukr.net; 13. Комунальний заклад Сумської обласної ради Конотопська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-II ступенів Повна адреса: м. Конотоп, вул. Інтернатна Телефон: 2-33-70 E-mail: internat122@ukr.net;</p>	
--	--	--	---	--

			<p>14. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: пл. Зуєва,3, м. Лебедин Телефон: 2-40-69 E-mail: lebedynzosh3@ukr.net;</p> <p>15. Охтирська гімназія Охтирської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Сумська, 4, м. Охтирка Телефон: 2-46-53 E-mail: ahtgimnaziya@ukr.net;</p> <p>16. Охтирська загальноосвітня школа I-II ступенів № 6 Охтирської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Сумська, 44, м. Охтирка Телефон: 2-43-34 E-mail: shool6@ukr.net;</p> <p>17. КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 ім. В.Стрельченка, м. Суми, Сумської області Повна адреса: вул. Герасима Кондратьєва, 136, м. Суми Телефон: 62-73-18 E-mail: sssh1-sumy@ukr.net;</p> <p>18. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 ім. Д. Турбіна, м. Суми, Сумської області Повна адреса: вул. Пушкіна, 56, м. Суми Телефон: 61-11-14 E-mail: zosh15sumy@ukr.net;</p> <p>19. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 26, м. Суми, Сумської області Повна адреса: вул. Охтирська, 21, м.</p>
--	--	--	--

			<p>Суми Телефон: 33-03-49 E-mail: zosh26-sumy@ukr.net; 20. КУ Сумський навчально-виховний комплекс «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа І ступеня № 41 «Райдуга», м. Суми, Сумської області Повна адреса: вул. Жукова 9, м. Суми Телефон: 25-53-59 E-mail: dsraduga@ukr.net 21. КУ Сумський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа І ступеня – дошкільний навчальний заклад № 11 «Журавонька» Повна адреса: вул. Харківська 66, м. Суми Телефон: 331120 E-mail: guravushka-11@ukr.net 22. КУ Сумський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа І ступеня – дошкільний навчальний заклад № 9 «Веснянка» Повна адреса: вул. Холодногірська 47, м. Суми Телефон: 276231 E-mail: nvk.vesnjanka@meta.ua; 23. Глухівська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів ім. М.І.Жужоми Глухівської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Жужоми, 8, м. Глухів Телефон: 2-27-00 E-mail: glukhov_internat@ukr.net.</p>	
--	--	--	--	--

7.	<p>Всеукраїнський освітній проект «Вчимося жити разом»</p> <p>Мета проекту: Формування у школярів життєвих навичок, що сприятимуть позитивній адаптації, та надання дітям психологічної допомоги та підтримки в навчальних закладах.</p>	<p>Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОІППО</p>	<p>1. Комунальний заклад Березівської сільської ради "Березівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад "Веселка" Глухівського району Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Довженка, б.1, с. Береза</p> <p>Телефон: 67-5-18</p> <p>E-mail: bereza_nvkhiv@ukr.net;</p> <p>2. Комунальний заклад Березівської сільської ради «Шевченківський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Сунічка» Глухівського району Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Туманського б.101, с. Шевченкове</p> <p>E-mail: shevchenkove@e-mail.ua.</p>	<p>Сприяння формуванню в дітей і підлітків позитивного ставлення до себе, свого життя та своїх життєвих перспектив, прийняття інших поглядів, поваги до культурних відмінностей, емпатії, солідарності, соціальної відповідальності, почуття справедливості та рівності.</p>
8.	<p>Всеукраїнська програма освіти для демократичного громадянства в Україні «Демократична школа»</p> <p>Мета проекту: Програма спрямована на поглиблення культури демократії у школі шляхом підтримки демократизації та децентралізації шкільного врядування, пропагування державно-громадського партнерства і розвитку демократичного середовища у школі, а також сприяння побудові навчально-виховної</p>	<p>Ніколаєнко С.П. – старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КЗ СОІППО;</p> <p>Луценко С.М. – кандидат державного управління, доцент КЗ СОІППО</p>	<p>1. Конотопська гімназія Конотопської міської ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Братів Лузанів, 23, м. Конотоп</p> <p>Телефон: 23123</p> <p>E-mail: reception@konotopgymnasia.org.ua;</p> <p>2. Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Глухівської міської ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Інститутська, 41, м. Глухів</p> <p>Телефон: 2-61-08</p> <p>E-mail: zosh2-glukhiv@ukr.net;</p> <p>3. Комунальна установа Сумська</p>	<p>– Реалізація принципів Нової української школи на засадах гуманітаризації, демократизації, децентралізації, педагогіки партнерства;</p> <p>– мотивування адміністрації, колективу, учнів та батьків демократизувати процеси у школі за їхньої активної участі, запроваджувати та дотримуватись демократичних процедур на всіх рівнях (в учнівському самоврядуванні, у батьківському комітеті тощо), узгоджувати їх широким колом суб'єктів шкільного життя;</p> <p>– інтегрування елементів освіти для демократичного громадянства і прав людини у навчальні плани і програми із</p>

	<p>роботи на принципах освіти з прав людини та демократичного громадянства (ОДГ/ОПЛ). Програма передбачає співпрацю з метою підтримки системних реформ у сфері середньої освіти в Україні між школами, представниками місцевої громади (батьків), органів самоврядування, Міністерством освіти і науки України та Радою Європи.</p>		<p>загальноосвітня школа I-III ступенів № 27, м. Суми, Сумської області Повна адреса: вул. Охтирська, 33, м. Суми Телефон: 33-12-96 E-mail: zosh27sumy@ukr.net; 4. Приватний загальноосвітній навчальний заклад Сумська приватна гімназія «Просперітас» Повна адреса: вул. Герасима Кондратьєва, 52 Телефон: 655-068 E-mail: rosperitas.sumy@gmail.com.</p>	<p>різних предметів на різних рівнях освіти (дошкільному, початковому, середньому, загальному) шляхом наскрізного планування; – реалізація навчально-виховних проєктів, спрямованих на формування та розвиток знань, навичок, ставлень та цінностей для демократичного громадянства і ключових компетентностей для життя у демократичному суспільстві; – формування сталого рівноправного партнерства, реалізація спільних соціально-громадських проєктів /заходів /акцій, спільне використання потенціалу та ресурсів одне одного з метою формування громадянських компетентностей учнів; – узагальнення, презентація, поширення добрих практик та історій успіху демократичних змін у навчальних закладах – учасниках Проєкту; – створення та підтримка регіональної мережі демократичних шкіл, налагодження співпраці та діалогу між учасниками Проєкту.</p>
9.	<p>Всеукраїнський проєкт «Розвиток соціальної згуртованості суб'єктів освітнього процесу» започаткований Міністерством освіти і науки України Мета проєкту: Метою проєкту є поєднання зусиль батьків, педагогів та громадськості для сприяння створенню комфортного та</p>	<p>Вознюк А.В. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології КЗ СОШПО</p>	<p>1. Миколаївська спеціалізована школа I-III ступенів Миколаївської селищної ради Білопільського району Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 6, смт. Миколаївка Телефон: 9-73-94 E-mail: school_zh@ukr.net; 2. Буринська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Буринської районної ради Сумської області</p>	<p>Проведення опитування та визначення рівня готовності всіх суб'єктів освітнього процесу до налагодження конструктивної взаємодії та ефективної співпраці. Проведення різного роду заходів для розвитку партнерських відносин між всіма суб'єктами освітнього процесу та подолання перешкод у встановленні партнерських відносин. Аналіз та систематизація кращих практик</p>

	<p>безпечного освітнього середовища для дітей в соціокультурному просторі.</p>		<p>Повна адреса: вул. Макаренка, 3, м. Буринь Телефон: 2-14-93 E-mail: burinscool1@ukr.net;</p> <p>3. Першотравнева загальноосвітня школа I-III ступенів ім. В.Г. Михайлика Слобідської сільської ради Буринського району Сумської області Повна адреса: вул. Заводська, 8, с. Слобода Телефон: 6-31-87 E-mail: Itr_scool@ukr.net;</p> <p>4. Заводська загальноосвітня школа I-III ступенів Кириківської селищної ради Великописарівського району Сумської області Повна адреса: вул. Правдинська, 26, сел. Кириківка Телефон: 5-32-36 E-mail: zavodska.shckola@ukr.net;</p> <p>5. Комунальний заклад Шалигинської селищної ради «Шалигинська загальноосвітня школа I-III ступенів» Глухівського району Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 2, смт. Шалигіне Телефон: 6-94-63 E-mail: sh1959@i.ua;</p> <p>6. Кролевецька спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Кролевецької районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Чкалова, 40, м. Кролевець Телефон: 5-11-64 E-mail: krolevetska.sh3@ukr.net ;</p> <p>7. Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів Липоводолинської районної ради Сумської області</p>	<p>розвитку конструктивної взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу з досвіду Сумської області.</p>
--	--	--	--	--

			<p>Повна адреса: вул. Короленка, 1, смт. Липова Долина Телефон: 55-13-64 E-mail: ldschool@ukr.net, ldshkola@gmail.com;</p> <p>8. Андріяшівська загальноосвітня школа I-III ступенів Роменської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 54, с. Андріяшівка Телефон: 9-33-04 E-mail: andriachivka@ukr.net ;</p> <p>9. Миколаївський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» Миколаївської сільської ради Сумського району Сумської області Повна адреса: вул. Перемоги, 34, с. Миколаївка Телефон: 69-66-34 E-mail: nikshkola@i.ua;</p> <p>10. Боромлянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Боромлянської сільської ради Тростянецького району Сумської області Повна адреса: вул. Харківська, 8, с. Боромля Телефон: 58470 E-mail: bogomlya-nvk@ukr.net;</p> <p>11. Комунальний заклад Березівської сільської ради «Березівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Веселка» Глухівського району</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Сумської області Повна адреса: вул. Довженка, б.1, с. Береза Телефон: 67-5-18 E-mail: bereza_nvк@ukr.net;</p> <p>12. Комунальний заклад Березівської сільської ради «Слоутський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Волошка» Глухівського району Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, б. 15, с. Слоут E-mail: slout_nvк@i.ua;</p> <p>13. Путивльська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 ім. Г.Я. Базими Путивльської районної ради Сумської області Повна адреса: Проспект Іоанна, 79, м. Путивль Телефон: 5-11-56, 066 69 74 775 E-mail: putivl_school_2@ukr.net ;</p> <p>14. Великочернечинська спеціалізована школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Леніна, 8, с. В.Чернечина Телефон: 69-47-32 E-mail: vchernet@ukr.net</p> <p>15. Роменська загальноосвітня школа I-III ступенів № 11 Роменської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Горького, 121, м. Ромни Телефон: 2-32-83 E-mail: r_school_11@ukr.net;</p>	
--	--	--	---	--

			16. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I ступеня № 30, м. Суми, Сумської області Повна адреса: вул. Рибалка, 7, м. Суми Телефон: 77-50-57 E-mail: super-school-30@ukr.net.	
Проекти регіонального рівня				
1.	«Демократизація та партнерство навчального закладу в умовах нової української школи» в рамках Всеукраїнської програми освіти для демократичного громадянства в Україні «Демократична школа» Мета проекту: Поглиблення культури демократії і прав людини та розвиток громадянських компетентностей у навчальних закладах шляхом підтримки демократизації та децентралізації шкільного врядування, пропагування державно-громадського партнерства і розвитку демократичного середовища, сприяння організації навчально-виховної роботи на принципах Хартії Ради Європи з освіти для демократичного громадянства і прав людини.	Ніколаєнко С.П. – старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти КЗ СОШПО Луценко С.М. – кандидат державного управління, доцент КЗ СОШПО	1. Миколаївська спеціалізована школа I-III ступенів Миколаївської селищної ради Білопільського району Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 6, смт Миколаївка Телефон: 9-73-94 E-mail: school_zh@ukr.net; 2. Комунальний заклад Березівської сільської ради «Березівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Веселка» Глухівського району Сумської області Повна адреса: вул. Довженка, б.1, с. Береза Телефон: 67-5-18 E-mail: bereza_nvz@ukr.net; 3. Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів Липоводолинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Короленка, 1, смт. Липова Долина Телефон: 55-13-64 E-mail: ldschool@ukr.net, ldshkola@gmail.com; 4. Грунська загальноосвітня школа I-III ступенів імені Героя Радянського	–Реалізація принципів Нової української школи на засадах гуманітаризації, демократизації, децентралізації, педагогіки партнерства; –мотивування адміністрації, колективу, учнів та батьків демократизувати процеси у школі за їхньої активної участі, запроваджувати та дотримуватись демократичних процедур на всіх рівнях (в учнівському самоврядуванні, у батьківському комітеті тощо), узгоджувати їх широким колом суб'єктів шкільного життя; –інтегрування елементів освіти для демократичного громадянства і прав людини у навчальні плани і програми із різних предметів на різних рівнях освіти (дошкільному, початковому, середньому, загальному) шляхом наскрізного планування; –реалізація навчально-виховних проектів, спрямованих на формування та розвиток знань, навичок, ставлень та цінностей для демократичного громадянства і ключових компетентностей для життя у демократичному суспільстві; –формування сталого рівноправного партнерства, реалізація спільних

			<p>Союзу А.М. Діхтяренка Грунської сільської ради Охтирського району Сумської області Повна адреса: пл. ім. Остапа Вишні, 1, с. Грунь Телефон: 91-2-74 E-mail: grun_shkola@hotmail.com;</p> <p>5. Куземинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Героя Радянського Союзу В.Д.Шаренка Грунської сільської ради Охтирського району Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 22а, с. Куземин Телефон: 099-366-71-30 E-mail: kuzemyn2014@meta.ua;</p> <p>6. Вільшанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Київський шлях, 14, с. Вільшана Телефон: 5-61-36 E-mail: vilshana_sh@ukr.net;</p> <p>7. Степанівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 70, смт Степанівка Телефон: 69-90-87 E-mail: stepzosh88@ukr.net;</p> <p>8. Верхньосироватська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Гагарина, 5, с. В. Сироватка Телефон: 69-00-09 E-mail: shkola.vs5@gmail.com;</p> <p>9. Стецьківська загальноосвітня</p>	<p>соціально-громадських проектів /заходів /акцій, спільне використання потенціалу та ресурсів одне одного з метою формування громадянських компетентностей учнів; – узагальнення, презентація, поширення добрих практик та історій успіху демократичних змін у навчальних закладах – учасниках Проекту; – створення та підтримка регіональної мережі демократичних шкіл, налагодження співпраці та діалогу між учасниками Проекту.</p>
--	--	--	--	---

			<p>школа I-III ступенів Сумської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 70, смт. Степанівка Телефон: 69-90-87 E-mail: stepzosh88@ukr.net;</p> <p>10. Николаївський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» Николаївської сільської ради Сумського району Сумської області Повна адреса: вул. Перемоги, 34, с. Николаївка Телефон: 69-66-34 E-mail: nikshkola@i.ua;</p> <p>11. Боромлянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Боромлянської сільської ради Тростянецького району Сумської області Повна адреса: вул. Харківська, 8, с. Боромля Телефон: 58470 E-mail: bogomlya-nvk@ukr.net;</p> <p>12. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 імені Героя України Олександра Аніщенка Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Петропавлівська, 79, 102, м. Суми Телефон: 22-71-70 E-mail: 4sumyschool4@gmail.com;</p> <p>13. Комунальна установа Сумська спеціалізована школа I-III ступенів №</p>	
--	--	--	--	--

			<p>10 імені Героя Радянського Союзу О.Бутка Сумської міської ради Повна адреса: вул. Новомістенська, 30, м. Суми Телефон: 22-12-62 E-mail: nvk-10sumy@ukr.net;</p> <p>14. Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 23 Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: пр. Лушпи, 36, м. Суми Телефон: 32-48-32 E-mail: sumy.school23@ukr.net.</p>	
--	--	--	--	--

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

№ з/п	Назва та суть інноваційної освітньої діяльності	Колектив або особа, які впроваджують, апробують та розробляють дану технологію	Адреса закладу освіти, контактні телефони та електронні адреси	Прогнозовані результати
Інноваційна діяльність Всеукраїнського рівня				
1.	<p>Науково-педагогічний проект «Росток»</p> <p>Мета інноваційної діяльності: Забезпечити сприятливі умови фізичного, інтелектуального, психологічного, соціального ставлення особистості школярів, досягнення ними рівня освіченості, розвитку компетентностей, що відповідають ступеню навчання, потенційним можливостям учнів з урахуванням їхніх пізнавальних можливостей і схильностей.</p>	<p>Пушкарьова Т. О. – кандидат педагогічних наук, професор, начальник відділу проектного управління Інституту модернізації змісту освіти.</p>	<p>1. КУ Олександрівська гімназія Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Троїцька,5, м. Суми Телефон: 22-52-66 E-mail: clasgimn@ukr.net;</p> <p>2. КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1 ім. В. Стрельченка Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Герасима Кондратьєва, 136, м.Суми Телефон: 62-73-18 E-mail: sssh1-sumy@ukr.net;</p> <p>3. КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Л. Українки, 23, м. Суми Телефон: 24-53-90 E-mail: sumyschool7@ukr.net;</p> <p>4. КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9 Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Даргомижського, 3, м. Суми Телефон: 36-32-84 E-mail: school9sumy@ukr.net;</p>	<p>-Формування оригінальних думок; - можливість вибору між кількома ідеями; - вирішення поставлених проблем, обговорення ідей; - «відкриття» учнями нових знань; - вміння висловлювати свої думки, не боятися помилитися; - вміння слухати інших; - можливість навчатися, доводити правоту своїх власних висновків у дискусіях з іншими.</p>

			<p>5. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 ім. Б. Берестовського Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Засумська,3, м. Суми Телефон: 79-45-61 E-mail: sumyschool12@i.ua;</p> <p>6. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 ім. Дмитра Турбіна Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Пушкіна, 56, м. Суми Телефон: 61-11-14 E-mail: zosh15sumy@ukr.net</p> <p>7. КУ Сумська спеціалізована школа I ступеня № 30 Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Рибалка, 7, м. Суми Телефон: 77-50-57 E-mail: super-school-30@ukr.net;</p> <p>8. Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів - ліцей Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Свободи 33, м. Шостка Телефон: 7-25-89 E-mail: shnvk_lyceum@ukr.net</p> <p>9. Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Заводська (Куйбишева), 30, м. Шостка Телефон: 7-75-62</p>	
--	--	--	--	--

			<p>E-mail: schoo4@ukr.net; 10. Конотопський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I ступеня - дошкільний навчальний заклад «Казка» Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул Успенсько-Троїцька, 58, м. Конотоп Телефон: 2 53 27 E-mail: nvk-skazka@ukr.net; 11. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Короленка, 6, м. Конотоп Телефон: 2 33 79 E-mail: school5konotor@ukr.net; 12. Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 3 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Клубна, 150, м. Конотоп Телефон: 3 16 68 E-mail: school3konotor@ukr.net; 13. Кролевецька спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Кролевецької районної ради Сумської області Повна адреса: пр. Миру, 2, м. Кролевець Телефон: 5-27-77, E-mail: krolevetska.sh1@ukr.net; 14. Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 імені Р.К. Рапія Охтирської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Армійська, 107, м. Охтирка Телефон: 3-15-13</p>	
--	--	--	---	--

			<p>E-mail: ozosh_5gapiy@ukr.net; 15. Роменська загальноосвітня школа I-III ступенів № 10 Роменської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Конотопська, 50, м. Ромни Телефон: 5-89-98 E-mail: scool10@ukr.net.</p>	
2.	<p>Модель навчання «1 учень – 1 комп'ютер» Мета інноваційної діяльності: Формування та змістовне наповнення сучасного електронно-інформаційного навчального середовища системи загальної середньої освіти, створення необхідних соціальних, психологічних, педагогічних умов для забезпечення доступу учнів до сучасних освітніх ресурсів, формування в них компетенцій і навичок XXI століття, підвищення конкурентоспроможності вчителів у сфері проектних, розвивальних, дослідницьких методів навчання із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій</p>	<p>Пушкарьова Т. О. – кандидат педагогічних наук, професор, начальник відділу проектного управління Інституту модернізації змісту освіти.</p>	<p>1. КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 ім. Д.Турбіна Сумської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Пушкіна, 56, м. Суми Телефон: 61-11-14 E-mail: zosh15sumy@ukr.net</p>	<p>Отримання учнями навичок дослідження як універсального способу освоєння дійсності, розвитку здатності до дослідницького мислення, активізація особистісної позиції учня на основі придбання суб'єктивно нових знань (самостійно отриманих знань, які є новими і особистісно значущими для конкретного учня).</p>
3.	<p>Всеукраїнська програма SPARE ENERGY HUB Мета інноваційної діяльності: Створення в школі осередку з питань енергозбереження, зміни</p>	<p>Мирошніченко К. С. – виконавчий директор громадської організації колеги екологічної освіти «Світ Освіт»</p>	<p>1. Шосткинська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Чернігівська, 10, м. Шостка</p>	<p>Організація сучасного навчання, створення умов для впровадження нових методів роботи, підвищення мотивації учнів до навчання; формування екологічної свідомості учнів, батьків,</p>

	клімату.		Телефон: 2-13-31 E-mail: sh1admin70@ukr.net.	вчителів.
4.	Використання мнемотехніки в освітньому процесі Мета інноваційної діяльності: - розвиток зв'язної мови; - перетворення абстрактних символів в образи; - розвиток дрібної моторики рук; - розвиток пам'яті, уваги, образного мислення; - опанування прийомами роботи з мнемотаблицями і скорочує час вчення	Чепурний Г. А. – доктор педагогічних наук Російської академії енциклопедій, психолог, президент громадської організації Асоціації розвитку творчої особистості «Варто», засновник центру освітніх технологій «Школа ейдотехніки»	1. Конотопська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. пр.Миру, 65, м. Конотоп Телефон: 6 21 72 E-mail: mega.school_10@ukr.net ; 2. Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 11 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Свободи, 70, м. Шостка Телефон: 6-24-09 E-mail: School__11@ukr.net; 3. Недригайлівський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Барвінок» Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Леніна 8, смт Недригайлів Телефон: 52465 E-mail: dnz-barvnok2012@list.ru; 4. Грунський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Барвінок» Грунської сільської ради Охтирського району Сумської області Повна адреса: пл. ім. Остапа Вишні, 1, с. Грунь Телефон: 91-2-74 E-mail: grun_shkola@hotmail.com.	Мнемотехніка допоможе розвинути в учнів асоціативне мислення, зорову і слухову пам'ять, увагу, уяву.
Інноваційна діяльність на рівні закладів освіти				
1.	Здоров'язберігаючі технології у процесі навчально-виховної роботи	Савін С. В. – учитель фізичної культури Уланівського НВК:	1. Уланівський НВК: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад	– В учнів поліпшиться стан здоров'я після застосування на уроках фізичного виховання

<p>Мета інноваційної діяльності: Перевірити, наскільки заняття спортом сприяють збереженню й зміцненню здоров'я дітей та формуванню у них позитивного ставлення до занять фізичною культурою.</p>	<p>загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Джерельце» Глухівської районної ради Сумської області</p>	<p>«Джерельце» Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Успенська, 42, с. Уланове Телефон: 6-42-35 E-mail: ulanove777@ukr.net;</p>	<p>здоров'язберігаючих технологій; – показники згуртованості учнів значно підвищуються після використання на уроках фізичної культури групової роботи; – Розробка зразків уроків фізичного виховання із застосуванням здоров'язберігаючих технологій та групової роботи під час цих уроків; – основні показники фізичного розвитку: сила, швидкість та витривалість покращаться після застосування розробленого комплексу вправ.</p>
	<p>Хоменко А. В. – директор Грунської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу А. М. Діхтяренка Грунської сільської ради Охтирського району Сумської області</p>	<p>2. Грунська загальноосвітня школа I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу А. М. Діхтяренка Грунської сільської ради Охтирського району Сумської області Повна адреса: пл. ім. Остапа Вишні, 1, с. Грунь Телефон: 91-2-74 E-mail: grun_shkola@hotmail.com;</p>	
	<p>Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри здоров'я людини і корекційної освіти ХНПУ ім. Г.С. Сковороди</p>	<p>3. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська спеціальна загальноосвітня школа I-II ступенів № 10 Шосткинської міської ради Сумської області» Повна адреса: вул. Герцена, 3, м. Шостка Телефон: 7-30-15 E-mail: shostka-shkola10@ukr.net</p>	
	<p>Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОППО</p>	<p>4. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: пл. Зуєва, 3, м. Лебедин Телефон: 2-40-69 E-mail: lebedynzosh3@ukr.net</p>	

		<p>Успенська В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики змісту освіти, керівник лабораторії з проблем здоров'яспрямованої діяльності в закладах освіти КЗ СОШПО</p>	<p>5. Лебединська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 6 Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Першогвардійська, 51, м. Лебедин Телефон: 2-15-37 E-mail: lebedinschool6@ukr.net</p>	
		<p>Цимерман І. Л. – старший викладач кафедри дошкільної і шкільної освіти Сумського КЗ ОШПО</p>	<p>6. Лебединський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Калинка» Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Тараса Шевченка, буд. 32 корпус Б, м. Лебедин Телефон: 523473</p>	
		<p>Гайворонська Н. О. – учитель початкових класів Ворожбянського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Лебединської районної ради Сумської області</p>	<p>7. Ворожбянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Лебединської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Сумська, 1, с. Ворожба Телефон: 35-2-69 E-mail: vorozhba_nvka@i.ua</p>	
		<p>Шелюк О.М. – вихователь логопедичної групи Конотопського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 7 «Золотий ключик» Конотопської міської ради Сумської області</p>	<p>8. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 7 «Золотий ключик» Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Генерала Тхора 40, м. Конотоп Телефон: 2-32-37 E-mail: Donotop-dnz@ukr.net</p>	

		Чайка О.А. – вихователь-методист Воронізького дошкільного навчального закладу «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	9. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області Повна адреса: вул. Київська 24, смт. Вороніж Телефон: 0544976362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com	
		Чайка О.А. – вихователь-методист Воронізького дошкільного навчального закладу «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	10. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	
2.	Інформаційні технології навчання Мета інноваційної діяльності: Розвиток особистості учня та його адаптація у світовому інформаційному просторі	Венченко М. І. – Заступник директора з НВР Соснівського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Теремок» Глухівської районної ради Сумської області	1. Соснівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Теремок» Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Миру, 70, с. Соснівка Телефон: 6-74-10 E-mail: sosnivka@i.ua	Підвищення пізнавального інтересу до вивчення предметів, ефективність його опанування школярами, формування вмінь працювати з різними джерелами інформації. Випуск збірки уроків з використанням ІКТ у навчально-виховному процесі. Створення електронної бази розробок, виховних заходів, конкурсів, свят.
	Скопенко О. І. – вчитель географії Баницький навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Барвінок» Глухівського району Сумської області	2. Баницький навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Барвінок» Глухівського району Сумської області Повна адреса: вул. Мурашка, 171/б, с. Баничі Телефон: 6-54-85 E-mail: banihi_nvkh@meta.ua		

		<p>Василенко О. В. – вчитель Первомайського навчально – виховного комплексу: загальноосвітня школа I – II ступенів, дошкільний навчальний заклад «Бджілка» Глухівського району Сумської області</p>	<p>3. Комунальний заклад Березівської сільської ради «Первомайський навчально – виховний комплекс: загальноосвітня школа I – II ступенів, дошкільний навчальний заклад «Бджілка» Глухівського району Сумської області Повна адреса: вул. Слави, б. 3, с. Первомайське E-mail: lyubov.plahova.69@gmail.com</p>	
		<p>Мурашко Т.О. – спеціаліст Березівського навчально- виховного комплексу: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад "Веселка" Глухівського району Сумської області</p>	<p>4. Комунальний заклад Березівської сільської ради "Березівський навчально- виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад "Веселка" Глухівського району Сумської області Повна адреса: вул. Довженка, б.1, с. Береза Телефон: 67-5-18 E-mail: bereza_nvк@ukr.net;</p>	
		<p>Бисько А.М. – директор Баницького навчально- виховного комплексу: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад "Барвінок" Глухівської районної ради Сумської області</p>	<p>5. Баницький навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад "Барвінок" Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Мурашка, 171/б, с. Баничі Телефон: 6-54-85 E-mail: banihi_nvк@meta.ua;</p>	
		<p>Куліш О. Г. – заступник з виховної роботи Некрасівського начально- виховного комплексу: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Ялинка» Глухівської районної ради Сумської області</p>	<p>6. Некрасівський начально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Ялинка» Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: пров. Шкільний, 2, с. Некрасове Телефон: 6-22-21 E-mail: nekrasove@ukr.net</p>	

	<p>Волинець В.М. – заступник директора з навчально-виховної роботи Воронізької загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів імені П.О. Куліша Шосткинської районної ради Сумської області</p>	<p>7. Воронізька загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів імені П.О. Куліша Шосткинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Новгород-Сіверська, 2, смт. Вороніж Телефон: 76-2-61 E-mail: drono@i.ua</p>	
	<p>Рогутко Л.Ю. – заступник директора з навчально-виховної роботи Івотського навчально-виховного комплексу загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p>	<p>8. Івотський навчально-виховний комплекс загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Сіверська, 63, с. Івот Телефон: 32425 E-mail: ivotscool@ukr.net</p>	
	<p>Разіна Н. М. – заступник директора з навчально-виховної роботи Ковтунівського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа І –ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p>	<p>9. Ковтунівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Суворова, 4, с. Ковтунове Телефон: 33498 E-mail: kovtunove_nvz@ukr.net</p>	
	<p>Охременко Н. О. – заступник директора з навчально-методичної роботи Свеської спеціалізованої школи І –ІІІ ступенів № 1 Ямпільської районної ради Сумської області</p>	<p>10. Свеська спеціалізована школа І –ІІІ ступенів № 1 Ямпільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Грушевського, 25, смт. Свеса Телефон: 6-20-82 E-mail: svesashckola.1@ukr.net</p>	
	<p>Заїка О.С. – учитель Конотопської загальноосвітньої школи І-ІІІ</p>	<p>11. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області</p>	

	<p>ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області</p>	<p>Повна адреса: вул. пр.Миру, 65, м. Конотоп Телефон: 6 21 72 E-mail: mega.school_10@ukr.net</p>	
	<p>Мальцева Г.М. – Учитель інформатики Роменської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 11 Роменської міської ради Сумської області</p>	<p>12. Комунальний заклад Роменська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 11 Роменської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Горького, 121, м. Ромни Телефон: 2-32-83 E-mail: r_school_11@ukr.net</p>	
	<p>Слуцька І.А. – учитель інформатики Шосткинської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області; Цюмка С.М. – заступник директора з навчально-виховної роботи Шосткинської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області</p>	<p>13. Шосткинська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Чернігівська, 10, м. Шостка Телефон: 2-13-31 E-mail: sh1admin70@ukr.net</p>	
	<p>Андрусенко О.О. – кандидат гехнічних наук, викладач кафедри СІТ Шосткинського інституту Сумського Державного університету, директор індустріального парку «Свема»</p>	<p>14. Комунальна організація (установа, заклад) "Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5 Шосткинської міської ради Сумської області" Повна адреса: вул. Марата, 24-а, м. Шостка Телефон: 7-55-68 E-mail: superschool5@ukr.net</p>	
	<p>Бакланова Л. Ф. – директор Шосткинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області</p>	<p>15. Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. вул. Матросова, 1, м. Шостка Телефон: 7-31-21 E-mail: Shostka_7@ukr.net</p>	

		<p>Андрусенко О.О. – кандидат технічних наук, викладач кафедри СІТ Шосткинського інституту Сумського Державного університету, директор індустріального парку «Свема»</p>	<p>16. Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 11 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Свободи 70, м. Шостка Телефон: 6-24-09 E-mail: School__11@ukr.net</p>	
		<p>Єльнікова О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри економіки та управління персоналом Університету менеджменту освіти НАПНУ</p>	<p>17. Комунальна організація (установа, заклад) "Шосткинська спеціалізована школа І ступеня № 13 Шосткинської міської ради Сумської області" Повна адреса: вул. Свободи 70, м. Шостка Телефон: 6-24-09 E-mail: School__11@ukr.net</p>	
		<p>Пата О. І. – учитель інформатики Шосткинської гімназії Шосткинської міської ради Сумської області</p>	<p>18. Шосткинська гімназії Шосткинської міської ради Сумської області; Повна адреса: вул. Інститутська, 4, м. Шостка Телефон: 2-20-40 E-mail: gimn-shostka2015@ukr.net</p>	
		<p>Ружицька Т. І. – Методист ММК з інформатики Лебединської міської ради Сумської області</p>	<p>19. Лебединська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Героїв Майдану, 16, м. Лебедин Телефон: 2-21-42 E-mail: lebzosh1@gmail.com</p>	
		<p>Бондар Г.М. – заступник директора з навчально-виховної роботи Шосткинського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів №9 – дошкільний навчальний заклад</p>	<p>20. Шосткинський навчально-виховний комплекс: Шосткинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад № 9 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Сумська, 2, м. Шостка Телефон: 7-03-19 E-mail: skola_9@ukr.net</p>	

		Гкаченко С. М. – директор Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів - ліцей Шосткинської міської ради Сумської області	21. Комунальна організація (установа, заклад) "Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа I-II ступенів - ліцей Шосткинської міської ради Сумської області" Повна адреса: вул. Свободи,33, м. Шостка Телефон: 7-25-89 E-mail: shnvk_lyceum@ukr.net	
		Мельник В.М. – директор Олексіївської загальноосвітньої школи I-III ступенів Хотінської селищної ради Сумського району Сумської області	22. Олексіївська загальноосвітня школа I-III ступенів Хотінської селищної ради Сумського району Сумської області Повна адреса: вул. Воеводіна, 10, с. Хотінь Телефон: 69-74-47, E-mail: chotin@i.ua	
3.	Технологія проблемного навчання та проектна технологія Мета інноваційної діяльності: Проблемна технологія має на меті активізацію процесу пізнання й осмислення нового мотивовану проблемним протиставленням відомого й невідомого.	Хроленко М.В. – Доцент, кандидат педагогічних наук, декан природничо-математичного факультету Глухівського національного педагогічного університету	1. Уланівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів, дошкільний навчальний заклад «Джерельце» Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Успенська, 42, с. Уланове Телефон: 6-42-35 E-mail: ulanove777@ukr.net	Навчити учнів: – самостійно вчитися; – вільно орієнтуватися у величезному потоці інформації; – вміти бачити проблему та знаходити способи її раціонального розв’язання; – відокремлювати головне; – логічно і послідовно викладати свої думки; – працювати творчо; – об’єктивно оцінювати свою роботу та роботу інших.
		Заїка О. С. – учитель Конотопської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області	2. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. пр. Миру, 65, м. Конотоп Телефон: 6 21 72 E-mail: mega.school_10@ukr.net	

	<p>Лошкарьова Н. О. – директор Шалигинська загальноосвітня школа I-III ступенів» Глухівського району Сумської області</p>	<p>3. Комунальний заклад Шалигинської селищної ради «Шалигинська загальноосвітня школа I-III ступенів» Глухівського району Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Шкільна, 2, смт Шалигіне</p> <p>Телефон: 6-94-63</p> <p>E-mail: sh1959@i.ua</p>		
	<p>Калачевська В. С. – Заступник директора з навчально-виховної роботи Богданівського навчально-виховного комплексу загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p>	<p>4. Богданівський навчально-виховний комплекс загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Зелений шлях, 124, с.Богданівка</p> <p>Телефон: 36417</p> <p>E-mail: victoria.kalachevska@.com;</p>		
	<p>Петренко Н. М. – Заступник директора з навчально-виховної роботи Чапліївський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p>	<p>5. Чапліївський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Центральна, 2, с.Чапліївка</p> <p>Телефон: 30481</p> <p>E-mail: salanal@gmail.com</p>		
	<p>Валюх Л. І. – учитель початкових класів Вільшанської загальноосвітньої школи I-III ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області</p>	<p>6. Вільшанська загальноосвітня школа I-III ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Київський шлях, 14, с. Вільшана</p> <p>Телефон: 5-61-36,</p> <p>E-mail: vilshana_sh@ukr.net</p>		

		Вернигора Н. О. – заступник директора школи з навчально-виховної роботи Коровинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області	7. Коровинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул.Київська, 70, с. Коровинці 8. Телефон: 5-83-12, E-mail: korovincyschool@gmail.com	
		Ковтун Н. Ю. – учитель математики Тернівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області	9. Тернівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Шкільна, 2, смт. Терни Телефон: 5-31-57, ternuhkola@ukr.net E-mail: ternuhkola@ukr.net	
		Ковальова Н. І. – методист з дошкільного виховання Методичного кабінету відділу освіти, Недригайлівської районної ради Сумської області	10. Тернівський дошкільний навчальний заклад ясла-садок «Теремок» Тернівської Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: Заводська 7, смт. Терни Телефон: 53169	
4.	«Технологія розвитку критичного мислення». Мета інноваційної діяльності: Учити учнів формувати власну точку зору, упевнено вести дискусію, приймати виважені рішення, самостійно здобувати знання, відкрито спілкуватися, логічно мислити та аргументувати.	Куліченко О. Л. – заступник директора з навчально-виховної роботи Клишківського НВК: ЗОШ І – ІІІ ступенів – ДНЗ Шосткинської районної ради Сумської області.	1. Клишківський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області. Повна адреса: вул. Калинова, 1, с. Клишки Телефон: 31544 E-mail: klyshkinvk@ukr.net	Розроблення системи педагогічних впливів з розвитку критичного мислення учнів, що може застосовуватись протягом тривалого часу як в організації освітнього навчального процесу, так і в методичній роботі з вчителями.

		Горшеніна С.П. – директор Конотопської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області	2. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: пр. Миру, 6, м. Конотоп Телефон: 6 21 72 E-mail: mega.school_10@ukr.net	
		Баранник Ю. М. – директор Конотопської гімназії Конотопської міської ради Сумської області.	3. Конотопська гімназія Конотопської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Братів Лузанів, 23, м. Конотоп Телефон: 2-31-23 E-mail: reception@konotopgymnasia.org.ua	
5.	Інноваційні підходи до організації національно-патріотичного виховання учнів Мета інноваційної діяльності: Зорієнтувати навчальну і виховну системи на визнання пріоритету національно-патріотичного виховання особистості	Мінаков С. І. – директор Уланівської навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Джерельце» Глухівської районної ради Сумської області	1. Уланівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Джерельце» Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Успенська, 42, с. Уланове Телефон: 64235 E-mail: ulanove777@ukr.net	Підвищення рівня національної свідомості учнів та формування їх активної життєвої позиції.
		Куліш О. Г. – заступник директора з виховної роботи Некрасівський начально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Ялинка» Глухівської районної ради Сумської області	2. Некрасівський начально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад «Ялинка» Глухівської районної ради Сумської області Повна адреса: пров. Шкільний, 2, с. Некрасове Телефон: 62221 E-mail: nekrasove@ukr.net	

<p>Солотвінський М. Р. – директор Миронівського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області</p>	<p>3. Миронівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I – III ступенів – дошкільний навчальний заклад Шосткинської районної ради Сумської області.</p> <p>Повна адреса: вул. Миру, 5, с. Миронівка</p> <p>Телефон: 39491</p> <p>E-mail: muronivka5@gmail.com</p>	
<p>Матвійчук О. Б. – директор Конотопської спеціалізованої школи II-III ступенів № 2 Конотопської міської ради Сумської області</p>	<p>4. Конотопська спеціалізована школа II-III ступенів № 2 Конотопської міської ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Виконкомівська, 12, м. Конотоп</p> <p>Телефон: 0544766311, 0544766342</p> <p>E-mail: konotop.school2@gmail.com</p>	
<p>Пустовойт С. В. – директор Конотопської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 7 імені Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області</p>	<p>5. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 імені Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Конотопських партизан, 27, м. Конотоп</p> <p>Телефон: 6-34-96, 6-34-96</p> <p>E-mail: shcool7konotop@gmail.com</p>	
<p>Горшеніна С. П. – директор Конотопської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області</p>	<p>6. Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: пр. Миру, 6, м. Конотоп</p> <p>Телефон: 6 21 72</p> <p>E-mail: mega.school_10@ukr.net</p>	
<p>Прокопченко Н. А. – директор Лебединської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Лебединської міської ради Сумської області.</p>	<p>7. Лебединська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Лебединської міської ради Сумської області</p> <p>Повна адреса: вул. Героїв Майдану, 16, м. Лебедин</p> <p>Телефон: 22142</p>	

		Маслюк Катерина Григорівна – завідувач Комишанського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) «Сонечко» Комишанської сільської ради Охтирського району Сумської області.	8. Комишанський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Сонечко» Комишанської сільської ради Охтирського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 55, с. Комиші Телефон: 79-2-42 E-mail: komshol@ukr.net	
6.	Технологія розвиваючого навчання Мета інноваційної діяльності: Головною метою «Розвивального навчання» є формування вміння вчитися - загальної здібності, що дозволяє учням у майбутньому самостійно оволодівати будь-якими знаннями. За «Розвивальним навчанням» вміння учнів вчитися формується шляхом внесення нового, теоретичного змісту в початкову освіту. Навчальні предмети є системою теоретичних понять, а метод навчання полягає в організації власної діяльності учнів спрямованої на їх засвоєння.	Бабенко Л. В. – заступник директора школи з виховної роботи Вільшанської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області Кондратюк О.М. – Кандидат педагогічних наук, методист Центру психології і методики розвивального навчання (м.Харків)	1. Вільшанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Недригайлівської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Київський шлях, 14, с. Вільшана Телефон: 5-61-36, E-mail: vilshana_sh@ukr.net 2. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 7 імені Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Конотопських партизан, 27, м. Конотоп Телефон: 6 34 96 E-mail: School7@konotop.net 3. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 2 «Вербиченька» Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Сарнавська 15, м. Конотоп Телефон: 2-40-05 E-mail:	Важливим підсумком застосування системи розвивального навчання є те, що будь-який вчитель, що оволодів психолого-педагогічною технологією розвивального навчання, спроможний досягти високих показників розвитку своїх учнів. У дітей цих класів формуються навчально-пізнавальні інтереси до самого змісту знань, здібність до планування своєї пізнавальної діяльності, аналізу умов вирішення навчальної задачі та рефлексії її результатів. Нові інтелектуальні здібності і пізнавальні потреби, що формуються в навчальній діяльності, наприкінці молодшого шкільного віку починають узагальнюватись, виходити за межі навчальних ситуацій, спонукають учнів до широкого пізнавального пошуку у навколишньому світі.

		Каща А. І. – Заступник директора Лебединської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 5 Лебединської міської ради Сумської області	4. Лебединська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5 Лебединської міської ради Сумської області Повна адреса: пл. Соборна, 35, м. Лебедин Телефон: 2-24-40; 2-16-67 E-mail: schoollebedyn5@gmail.com	
7.	Упровадження білінгвального навчання Мета інноваційної діяльності: Упровадження білінгвальної моделі навчання через викладання навчального предмету «Інформатика» англійською мовою	Кириченко Т. В. – заступник директора з науково-методичної роботи Конотопської спеціалізованої школи ІІ-ІІІ ступенів № 2 Конотопської міської ради Сумської області	1. Конотопська спеціалізована школа ІІ-ІІІ ступенів № 2 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Виконкомівська, 12, м. Конотоп Телефон: 6 63 11 E-mail: konotop.school2@gmail.com	Розробка білінгвальної моделі навчання загальноосвітнього навчального закладу; розробка методичних рекомендацій щодо викладання білінгвальних курсів, а також дидактичних і навчально-методичних матеріалів викладання білінгвальних курсів у рамках діяльності спеціалізованого навчального закладу
8.	Віртуальний методичний кабінет Мета інноваційної діяльності: Організація мережевої взаємодії творчо працюючих педагогів, яка спрямована на інформаційну підтримку і підвищення професійної підготовки педагогів, створення реальних можливостей побудови відкритої системи безперервної освіти педагогів, оптимальний доступ до необхідної інформації в будь-який час доби.	Бондар В.І. – заступник директора з навчально-виховної роботи Ямпільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 2 Ямпільської районної ради Сумської області	1. Ямпільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Ямпільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Михайлівська, 43, м. Дружба Телефон: 4-33-42, E-mail: druzba-school2@ukr.net	– Створення сторінки шкільного сайту «Віртуальний методичний кабінет»; – оперативна наповнюваність інформацією Web-ресурсу; – організація роботи технічної підтримки сайту; – взаємодія творчо працюючих педагогів району через сайт; – підвищення професійної компетентності педагогів.
9.	Технологія інтегрованого навчання Мета інноваційної діяльності: Створення нового навчально-методичного забезпечення навчально-виховного процесу в початковій школі	Мороко І. Л. – заступник директора з навчально-методичної роботи Свеської спеціалізованої школи І –ІІІ ступенів № 2 «ліцей» Ямпільської районної ради Сумської області	1. Свеська спеціалізована школа І –ІІІ ступенів № 2 «ліцей» Ямпільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 8, смт. Свеса Телефон: 6-35-47 E-mail: schoolsvessa2@ukr.net	Структурування змісту початкової освіти на засадах інтегративного підходу у навчанні. Інтеграцію навчального матеріалу з різних навчальних предметів здійснювати навколо певного об'єкту чи явища довкілля, або навколо розв'язання проблеми міжпредметного характеру, або для створення творчого продукту

10.	Використання елементів медико-педагогічної технології «Піснезнайка» в початкових класах Мета інноваційна діяльність: Створення умов для повноцінного фізичного комфорту та соціального благополуччя дітей шляхом визначення пріоритету особистісно – орієнтованого корекційно –оздоровчого навчання як основного чинника гармонійного розвитку дитини	Мороко І. Л. – заступник директора з навчально – методичної роботи Свеської спеціалізованої школи І –ІІІ ступенів № 2 «ліцей» Ямпільської районної ради Сумської області	І. Свеська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 2 «ліцей» Ямпільської районної ради Сумської області Повна адреса: вул. Центральна, 8, смт. Свеска Телефон: 6-35-47 E-mail: schoolsvessa2@ukr.net	Проведення моніторингу стану здоров'я дітей, поширення фізкультурно – оздоровчих акцій для дітей, спрямованих на гармонійний розвиток і культуру здоров'я, збереження і зміцнення здоров'я учнів, підвищення самостійності та працездатності, коригування наявних труднощів і проблем
11.	Упровадження інклюзивної освіти у загальноосвітньому навчальному закладі Мета інноваційної діяльності: Здійснити психолого-педагогічну підтримку дітей з особливими потребами	Горшеніна С. П. – учитель Конотопської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області	І. Конотопська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 10 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. пр.Миру, 65, м. Конотоп Телефон: 6 21 72 E-mail: mega.school_10@ukr.net	Включення дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній простір
12.	Упровадження елементів діяльнісного підходу в навчально-виховний процес з біології Мета інноваційної діяльності: Формування інформативних та інших життєвих компетенцій для прикладного використання знань з біологічних наук у подальшому житті; досягнення складної науки самостійного навчання, пошуку інформації	Онищенко Т.М. – методист Конотопського відділу освіти	І. Конотопська спеціалізована школа І-ІІ ступенів № 12 Конотопської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Ярослава Мудрого, 2, м. Конотоп Телефон: 2 36 77 E-mail: kss12th@ukr.net	Розвиток в учнів і педагогів умінь використовувати сучасні технології для самостійного добування знань; поширення педагогічного досвіду з проблеми дослідження
13.	Літній мовний табір з англійської та німецької мов для учнів 5-8 класів Мета інноваційної діяльності:	Коваленко О. В. – Головний спеціаліст МОН України	І. Шосткинська гімназії Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Інститутська,4,	Під час перебування у літніх мовних таборах дитина зможе: - здобути необхідні мовні навички; - непомітно подолати мовний бар'єр;

	Зацікавити учнів іноземною мовою та сприяти самостійній підготовці вдома, гармонійно поєднувати відпочинок дітей із всебічним розвитком та вихованням.		м. Шостка Телефон: 2-20-40 E-mail: gimn-shostka2015@ukr.net; 2. Шосткинська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Матросова, 1, м. Шостка Телефон: 7-31-21 E-mail: Shostka_7@ukr.net	- удосконалити свою розмовну мову; - поєднати навчання із захопливим відпочинком; - отримати мотивацію для подальшого удосконалення знання іноземної мови; реалізації особистості кожної дитини, розвиток дитячого самоврядування.
14.	Міжнародна програма «Generation Global» (Покоління глобального світу) Мета інноваційної діяльності: Надати учням можливість застосовувати навички критичного мислення на практиці за допомогою полегшеного діалогу, дізнатися один про одного і дослідити коріння відкритості і різноманітності в своїх культурних і релігійних традиціях.	Джо Малон - Співробітник фонду Тоні Блера (Великобританія), куратор програми в Україні	1. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області» Повна адреса: вул. Матросова, 1, м. Шостка Телефон: 7-31-21 E-mail: Shostka_7@ukr.net; 2. Комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 8 Шосткинської міської ради Сумської області» Повна адреса: вул. Озерна, 29, м. Шостка Телефон: 7-78-68 E-mail: SHZOSH8@ukr.net	Підготовка молоді до життя у глобальному світі.
15.	Екологічний клас Мета інноваційної діяльності: Формування та розвиток у школярів фундаментальних екологічних знань, навичок, елементів екологічної культури, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на бережливому ставленні до природи як унікального природного ресурсу, розвиток у	Андрусенко Олександр Олександрович - кандидат технічних наук, викладач кафедри Шосткинського інституту Сумського Державного університету, СІТ, директор індустріального парку «Свема»	1. Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Матросова, 1, м. Шостка Телефон: 7-31-21 E-mail: Shostka_7@ukr.net	Формування високих стандартів екологічної культури учнів, що стануть нормою поведінки у соціумі й об'єднують дітей, батьків, вчителів та громадськість.

	дітей освітніх та життєвих екологічних компетентностей, яких потребує сучасне життя, зміцнення духовного і фізичного здоров'я кожної конкретної дитини			
16.	Дослідницький клас Мета інноваційної діяльності: Набуття учнями навичок дослідницької діяльності, уявлень про інженерно-технічну творчість як про престижну сферу діяльності. Орієнтація учнів на ефективну реалізацію особистісних життєвих принципів через практичну діяльність у галузі дослідництва.	Андрусенко О. О. - кандидат технічних наук, викладач кафедри Шосткинського інституту Сумського Державного університету, СІТ, директор індустріального парку «Свема»	1. Шосткинська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1 Шосткинської міської ради Сумської області Повна адреса: вул. Чернігівська, 10, м. Шостка Телефон: 2-13-31 E-mail: sh1admin70@ukr.net	Розвиток в учнів стійкого інтересу до дослідницької, пошукової, технічної діяльності та застосування набутих навичок у подальшій роботі.
17.	«Теорія розвитку винахідницьких завдань ТРВЗ в системі формування креативної особистості»» (за Г. Альтшуллером) Мета інноваційної діяльності: Розвиток логічного мислення у дошкільників, мовлення, вміння роботи самостійно висновки і узагальнення.	Литвиновська В. Ю. – директор дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 3 «Теремок» Конотопської міської ради Сумської області.	1. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 3 «Теремок» Конотопської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Короленко, 1, м. Конотоп, Сумська область, 41600 Телефон: (05447)2-32-67 E-mail: teremok3@i.ua	У дошкільників розвинене логічне мислення, пізнавальний інтерес, мовлення. Вони самостійно роблять узагальнення та висновки.
		Топчієва Л. А. – директор Конотопського закладу дошкільної освіти № 8 «Волошка» Конотопської міської ради Сумської області.	2. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 8 «Волошка» Конотопської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Вирівська 26б, м. Конотоп, Телефон: 2-84-27 e-mail: voloshka.1973@ukr.net	
		Клименко В. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької	3. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області.	

		селищної ради Шосткинського району Сумської області.	Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж, Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com	
		Сердюк Г. М. – директор Воронізького дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області.	4. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	
18.	«Арт – терапевтичні технології в роботі з дітьми дошкільного віку». Мета інноваційної діяльності: Гармонізація розвитку особистості через розвиток здатності самовираження і самопізнання. Арт-терапія ненав'язливо зцілює психіку, знайомить з навколишнім світом, що дозволяє побачити світ навколо себе прекрасним і гостинним	Литвиновська В. Ю. – директор Конотопського закладу дошкільної освіти № 3 «Теремок» Конотопської міської ради Сумської області. Тименко В. В. – директор Недригайлівського закладу дошкільної освіти «Барвінок» Недригайлівської районної ради Сумської області.	1. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 3 «Теремок» Конотопської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Короленко, 1, м. Конотоп Телефон: 2-32-67 2. Недригайлівський дошкільний навчальний заклад ясла-садок «Барвінок» Недригайлівської районної ради Сумської області. Повна адреса: вул. Сумська, 8 смт. Недригайлів Телефон: 5 24 65	– Створення позитивного емоційного настрою; – дозволяє звернутися до тих реальних проблем або фантазіям, які з якихось причин важко обговорювати вербально; – дає можливість на символічному рівні експериментувати з різними почуттями, досліджувати і виражати їх у соціально прийнятній формі; робота над малюнками, картинками, скульптурами - безпечний спосіб розрядки руйнівних і руйнівних тенденцій дозволяє опрацювати думки і емоції, які людина звик придушувати; – сприяє творчому самовираженню, розвитку уяви, естетичного досвіду, практичних навичок образотворчої діяльності, художніх здібностей в цілому; – підвищує адаптаційні здібності дитини до повсякденного життя. Знижує стомлення, негативні емоційні стани та їх прояви, пов'язані з

				навчанням; – ефективна корекції різних відхилень і порушень особистісного розвитку
19.	Розвиваюче навчання за системою М. Монтесорі. Мета інноваційної діяльності: Для розвитку дитини необхідно створити спеціальне розвиваюче середовище, у якому дитина зможе і захоче виявити свої здібності.	Клименко В. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	1. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com	Самостійне планування своєї діяльності
		Сердюк Г.М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області.	2. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	
20.	Технологія музичного виховання за системою К. Орфа. Мета інноваційної діяльності: Розкрити музичні таланти у дітей через імпровізацію в музиці і русі.	Клименко В.М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	1. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com	Виховання у дітей навичок творчого музикування, вміння проявити індивідуальні здібності, здатність до самовираження.
		Сердюк Г. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області.	2. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	

21.	<p>Методика навчання раннього читання (М. Зайцева).</p> <p>Мета інноваційної діяльності: Орієнтувати дошкільників на опанування складовим аналітико-синтетичним способом навчання читання; викликати інтерес до читання, використовуючи найефективніші способи навчання дітей через знайомство з кубиками Зайцева, таблицями, складовими картками; максимально розвивати у дітей пам'ять, інтуїцію, творчі здібності, прагнення до швидкого просування вперед.</p>	<p>Клименко В. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області</p>	<p>1. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com</p>	<p>Формування у дітей грамотності через використання різноманітних ігор з кубиками, таблицями, складовими картками, активізуючи внутрішню мотивацію до опанування читанням.</p>
		<p>Сердюк Г. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області.</p>	<p>2. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com</p>	
22.	<p>Впровадження педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в освітній процес закладів освіти.</p> <p>Мета інноваційної діяльності: Виховання любові та бережного ставлення до природи, рідного краю; вміння помічати її красу та неповторність.</p>	<p>Литвиновська В. Ю. – директор Конотопського закладу дошкільної освіти № 3 «Теремок» Конотопської міської ради Сумської області.</p>	<p>1. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 3 «Теремок» Конотопської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Короленко, 1, м. Конотоп Телефон: 2-32-67 E-mail: teremok3@i.ua</p>	<p>Формування у дошкільників пізнавального інтересу до природи, дотримання екологічно безпечної поведінки у природному довкіллі. Прийняття посильної участі у збереженні рідної природи.</p>
		<p>Вашенко Л.М. – директор Коровинського закладу дошкільної освіти «Сонечко» Недригайлівської районної ради Сумської області.</p>	<p>2. Коровинський дошкільний навчальний заклад ясла-садок «Сонечко» Недригайлівської районної ради Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 72, с. Коровинці Телефон: 5-81-62 E-mail: ludmilavaschenko@mail.ru</p>	
		<p>Товкач В. М. – директор Конотопського закладу дошкільної освіти №1 «Орлятко» Конотопської</p>	<p>3. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №1 «Орлятко» Конотопської міської ради Сумської області.</p>	

		міської ради Сумської області.	Повна адреса: вул. Миколи Амосова, 8, м. Конотоп Телефон: 2-54-96 E-mail: dnz.orljatko@ukr.net	
23.	Методика розвивального читання за Л. Шелестовою. Мета інноваційної діяльності: Викликати інтерес до читання, ознайомити з буквами, навчити читати склади, слова.	Клименко Л.А. – викладач Лебединського педагогічного училища імені А.С.Макаренка.	1. Лебединський дошкільний навчальний заклад (ясла – садок) «Чайка» Лебединської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Сумська, 18, м. Лебедин, Сумська область, 42200 Телефон: 2-27-55 E-mail: dnz_chayka@ukr.net	Гідність виховного процесу, курс на формування особистості стануть ефективною умовою дошкільного виховання.
24.	Упровадження парціальної програми «Паросток» та «Сонячна стежина» з еколого-валеологічного виховання в освітній процес дошкільного закладу. Мета інноваційної діяльності: відродження моральних зв'язків людини з природою, формування елементів екологічного світорозуміння, екологічної вихованості.	Шатохіна Н. М. – директор Конотопського закладу дошкільної освіти № 4 «Сонечко» Конотопської міської ради Сумської області.	1. Конотопський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 4 «Сонечко» Конотопської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Рябошапка, 35, м. Конотоп, Сумська область, 41600 Телефон: 3-44-26 E-mail: sadiksonechko@ukr.net	Методичне забезпечення освітнього процесу.
25.	Освітній проект з основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку «Афлатот». Мета інноваційної діяльності: Підвищити рівень соціальної та фінансової грамотності дошкільників.	Міщенко Л.Б. – методист з дошкільного виховання навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку КЗ СОППО. Максимова І. І. – директор Глухівського закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Глухівської	1. Комунальна установа Сумський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа І ступеня - дошкільний навчальний заклад № 11 «Журавонька». Повна адреса: вул. Харківська, 66, м. Суми Телефон: 33-11-20 E-mail: guravushka-11@ukr.net 2. Глухівський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Глухівської міської ради Сумської області. Повна адреса: вул. Вознесенська, 21	Розробка системи з упровадження програми «Афлатот» в освітню діяльність закладу; зростання рівня екологічної культури дітей, батьків, педагогів; розвиток творчих та інтелектуальних здібностей дітей, активізація креативного потенціалу педагогів і батьків; перехід з позиції «дитина-спостерігач» на позицію «дитина-учасник» в практичній діяльності; соціалізація дітей дошкільного віку; поліпшення психологічного

		міської ради Сумської області.	м. Глухів, Сумська область, 41400 Телефон: 2-34-43 E-mail: dnz_dl@ukr.net	мікроклімату в родинних та дитячих колективах
26.	Технологія «Чудеса піску» (авт. Т.М. Грабенко) Мета інноваційної діяльності: Моделювання ситуації, в якій дитина діє самостійно, може переносити і розігрувати в грі з піском різні емоції.	Клименко В. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	1. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com	Формування позитивної мотивації до занять та особистісно зацікавленість дитини до творчої активності.
		Сердюк Г.М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області.	2. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	
27.	Технологія «Вчіться фантазувати» (авт. Н. Єгорова). Мета інноваційної діяльності: використання вправ, спрямованих на формування уявлення про органи чуття, їх функціональне призначення і вміння свідомо користуватися ними, орієнтуючись в навколишньому світі.	Клименко В. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	1. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com:	Формувати у дітей уявлення про власні сенсорні можливості й про те як здійснюється сенсорна орієнтація з використанням різноманітних аналізаторів.
		Сердюк Г. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	2. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	

28.	Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення» (авт. Н.В. Гавриш). Мета інноваційної діяльності: створення розвивального середовища, раннє ознайомлення дітей з кращими зразками художньої літератури.	Клименко В. М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	1. Воронізький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Чебурашка» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Київська, 24, смт. Вороніж Телефон: 76362 E-mail: raikomprofspilka@gmail.com	Використовувати фольклорні жанри як важливий засіб виховання мовленевої культури дітей та виховувати інтерес до мовного багатства.
		Сердюк Г.М. – директор Воронізького закладу дошкільної освіти «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області	2. Воронізький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Вишенька» Воронізької селищної ради Шосткинського району Сумської області. Повна адреса: вул. Гоголя, 8, смт. Вороніж, Шосткинський район, Сумська область, 41140 Телефон: 76302 E-mail: wishenka_d-s@gmail.com	

РЕКОМЕНДОВАНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА ЗАКЛАДАМ ОСВІТИ

1. Ампілогова Л. П. Інноваційна освітня діяльність – вимога часу / Л. П. Ампілогова // Завуч. – 2003. – № 11. – С. 4-5.
2. Андрущенко В. І. Умови та напрями інноваційного розвитку освіти / В. І. Андрущенко // Вища освіта України. – 2009. – № 3. – С. 5-13.
3. Базелюк В. Експеримент як фактор інноваційного розвитку школи майбутнього / В. Базелюк // Післядипломна освіта в Україні. – 2012. – № 2. – С. 102-106.
4. Баранова В. Дослідно-експериментальна робота навчального закладу / В. Баранова // Методист. – 2012. – № 7. – С. 8-14.
5. Беліцька І. А. Пошукова діяльність щодо впровадження компетентнісно орієнтованого підходу в навчально-виховний процес / І. А. Беліцька, Г. М. Груніна // Завуч. Усе для роботи. – 2012. – № 1-2. – С. 18-31.
6. Бережна Т. Дослідно-експериментальна робота у ЗНЗ / Т. Бережна // Практика управління закладом освіти. – 2008. – № 2. – С. 32-39.
7. Березовська Л. Працюємо в інноваційному режимі / Л. Березовська // Сучасна школа України. – 2011. – № 8. – С. 3-7.
8. Боднар О. Інноваційні технології у форматі контрольної-оцінювальної діяльності / О. Боднар // Сучасна школа України. – 2010. – № 2. – С. 3-8.
9. Бойко А. Упровадження інновацій як чинник оптимізації співвідношення педагогічної теорії й практики / А. Бойко // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 15-22.
10. Бороденко В. Формат нового уроку / В. Бороденко // Завуч. – 2005. – № 34. – С. 4-6.
11. Булда І. Психологічний супровід експериментальної діяльності в умовах Школи культури здоров'я / І. Булда // Завуч. – 2012. – № 19. – С. 24-28.
12. Буркова Л. А. Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л. А. Буркова // Директор школи. – 2002. – № 35. – С. 9.
13. Васильченко Н. Упровадження освітніх інновацій / Н. Васильченко // Завуч. – 2004. – № 28. – С. 7-11.
14. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті / Л. М. Ващенко. – К., 2005. – 380 с.
15. Волковський С. І. Шкільні інноваційно-освітні концепції та педагогічні технології / С. І. Волковський // Відкритий урок. – 2004. – № 19-20. – С. 59-68.
16. Вольська Л. С. Впровадження педагогічних інновацій. – Учительська скарбничка. – 20 жовтня 2012. – URL: <http://star3.dp.ua/uchytelska/kafedry/35-kafedra-math-so-informatiki/327-plan-robots-kafedri>.
17. Голодюк Л. С. Організація дослідно-експериментальної роботи в школі / Л. С. Голодюк // Управління школою. – 2013. – № 10-12. – С. 44-51.
18. Горlach Т. Отримання статусу експериментального загальноосвітнього навчального закладу: крок за кроком / Т. Горlach // Заступник директора школи. – 2011. – № 0. – С. 8-24.
19. Горобченко Н. Використання дослідницьких методів на уроках як дієвий спосіб забезпечення творчого розвитку особистості / Наталія Горобченко // Початкова школа. – 2012. – № 2. – С. 42-43.
20. Гурин Т. Рік експерименту (Досвід ЗОШ № 118 м. Дніпропетровська: «Учительсько-батьківська взаємодія як цілісний суб'єкт морально-духовного виховання учнів») / Т. Гурин // Шкільний світ. – 2008. – № 46. – С. 6-8.
21. Дворницький В. Яка вона, сучасна школа? / В. Дворницький // Сучасна школа. – 2009. – № 9. – С. 3-7.
22. Денисенко Т. В. Удосконалення рівня професійної майстерності педагогів, які працюють з обдарованими дітьми в умовах гімназії : досвід, схеми / Т. В. Денисенко, І. С. Старостенко // Завуч. Усе для роботи. – 2012. – № 1-2. – С. 4-17.
23. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
24. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики : Навч. посіб. / І. М. Дичківська; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. - Рівне, 2001. - 231 с.
25. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., доп. – Київ : Академвидав, 2012. – 349 с.
26. Дьоміна А. В. Система роботи над науково-методичною проблемою / А. В. Дьоміна // Бібліотека

- «Директор школи». – 2011. – № 8. – 128 с.
27. Експериментальні майданчики // Все для вчителя. – 2009. – № 11-12. – С. 11.
 28. Єрмола А Проектування соціального розвитку особистості учнів (результати всеукраїнського експерименту) / А. Єрмола // Освіта і управління. – 2007. – № 3-4. – С. 75-84.
 29. Жосан О. Е. Педагогічний експеримент / О. Е. Жосан // Управління школою. – 2009. – № 27. – Спецвипуск.
 30. Загребельна Л. А. Впровадження сучасних технологій навчання: методичні рекомендації / Л. А. Загребельна // Розкажіть онуку. – 2011. № 11. – С. 15-18.
 31. Зеленько А. Про необхідність реформування освітньої системи в Україні / А. Зеленько // Освіта України. – 2007. – №36. – С. 1-3.
 32. Іванченко Б. М. Застосування інноваційних педагогічних технологій при розв'язуванні задач. – Вечірня школа. – Харківська вечірня школа II-III ступенів № 5. – 19 листопада 2012. URL: http://vechirnyashkola5.edu.kh.ua/metodichn_obdnannya_shkoli/etodichne_obdnannya_vchitelv_mate_matici_fziki_ta_nformatiki/astosuvannya_nnovacjnih_pedagogchnih_tehnologj_pri_rozvyazuvann_zadach/
 33. Іллюшина О. Організація педагогічного експерименту регіонального рівня / О. Іллюшина, Г. Шапаренко // Завуч. – 2009. – № 9. – С. 3.
 34. Ільїна В. Коли інновації втілюються? / В. Ільїна, А. Смішко // Управління освітою. – 2008. – № 7. – С. 23-32.
 35. Калініченко Н. І. Педагог-новатор сучасності / Н. І. Калініченко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2009. – № 12. – С. 28-32.
 36. Калошин В. Ф. Педагогіка успіху / В. Ф. Калошин // Трудове навчання в школі. – 2011. – № 11. – С. 2-6.
 37. Клепко С. В. Інноваційні ідеї демократизації та розвитку школи / С. В. Клепко // Директор школи. – 2005. —№ 33. – С. 5-7.
 38. Конельська І. Педагогічне моделювання як механізм вивчення перспективи розвитку інноваційного закладу та складова експериментальної роботи / Ірина Конельська // Завуч. – 2012. – № 19. – С. 8-11.
 39. Кремень В. Структура організації освіти в контексті цивілізаційних змін / В. Кремень // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 2. – С. 5-13.
 40. Кремень В. Феномен інновацій / В. Кремень // Управління освітою. – 2010. – № 11. – С. 3-5.
 41. Кубенко Н. Науково-методична проблема навчального закладу : досвід / Н. Кубенко, І.Дріго // Завуч. – 2011. – № 13. – С. 4-8.
 42. Кузь В. Г. Нова освітня парадигма – нові освітні технології / В. Г. Кузь // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 2. – С. 28-35.
 43. Курбатов С. Феномен інновацій / С. Курбатов // Управління освітою. – 2010. – № 16. – С. 8-9.
 44. Кучеренко Т. А. Інновації як умова ефективної організації навчально-виховного процесу в сучасній школі / Т. А. Кучеренко // Відкритий урок. – 2003. – № 7-8. – С. 33-37.
 45. Лазарев М.О. Програма проведення дослідно-експериментальної роботи «Педагогічне забезпечення самореалізації пізнавально-творчих якостей учнів у евристичному навчанні гуманітарних дисциплін» / М.О.Лазарев, Л.В.Голуб, Н.М. Синяговська // Журнал «Відкритий урок: розробки, технології, досвід». – Київ: 2014. – С. 3.
 46. Марченко І. А. Дослідно-експериментальна діяльність у загальноосвітньому навчальному закладі: організаційно-методичний аспект / І. А. Марченко // Завуч. Усе для роботи. – 2013. – № 19-20. – Вкладка. – С. 32-36.
 47. Мельнікова Н. Науково-дослідна експериментальна робота педагогічних працівників : методичний супровід / Н.Мельнікова // Методист. – 2012. – № 11. – С. 40-45.
 48. Методичні рекомендації щодо проведення експериментальної роботи в навчальному закладі. Інструкція для експертів з науково-дослідної, експериментальної роботи // Підручник для директора. – 2008. – № 10. – С. 20-30; Продовження: № 12. – С. 41-53.
 49. Морева, Т. Г. Від творчого задуму – до результатів / Т. Г. Морева, К. М. Товстуха // Джерела. – 2009. – № 11. – С. 6.
 50. Науково-дослідна робота освітньої установи : Нормативне забезпечення // Управління освітою. – 2010. – № 11. – С. 25-29.
 51. Низковська О. Нормативні засади діяльності експериментальних ДНЗ / О. Низковська // Дитячий садок. – 2009. – № 29-31. – С. 33-35.
 52. Онопрієнко В. І. Що таке інновації? / В. І. Онопрієнко // Країна знань. – 2005. – № 8. – С. 17-21.

53. Остапчук О. Пізнавальний трикутник: інноваційна форма навчання учнів-старшокласників / О. Остапчук // Відкритий урок. – 2010. – № 2. – С. 72-74.
54. Пазенко Л. Шляхи та засоби інтенсифікації навчально-виховного процесу / Л. Пазенко // Сільська школа України. – 2009. – № 9. – С. 50-53.
55. Палтишев М. М. Безмежність учительської творчості / М. М. Палтишев // Освіта України. – 2010. – № 32. – С. 10.
56. Пасічник О. Б. Управлінські аспекти організації дослідно-експериментальної діяльності навчального закладу : досвід / О. Б. Пасічник, А. Я. Нагорний, Л. Лукашенко // Управління школою. – 2012. – № 19-21. – С. 67-95.
57. Перехейда О. М. Експериментальна робота – складова інноваційного розвитку школи : досвід / Олександр Михайлович Перехейда // Директор школи. – 2012. – № 11. – С. 4-12.
58. Підласий А. М. Педагогічні інновації / А. М. Підласий // Рідна школа. – 1998. – № 12. – С. 3-17.
59. Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад (зі змінами): Наказ Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 року № 114 (у редакції наказу № 1054 від 23.11.2009 року) // Освіта України. – 2010. – № 6. – С. 1, 4; Директор школи. – 2010. – № 9. – С. 25-30.
60. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (зі змінами): наказ Міністерства освіти і науки від 11.07.2017 № 994. – URL: zakon.rada.gov.ua/go/z1171-17
61. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., 2007. – 142 с.
62. Пономарьова Г. Ю. Інновація – процес, якого неможливо уникнути / Г. Ю. Пономарьова // Школа. – 2007. – № 11. – С. 5-10.
63. Приходченко К. І. Дослідно-експериментальна робота зі створення творчого освітньо-виховного середовища ЗНЗ гуманітарного профілю / К.І. Приходченко // Управління школою. – 2008. – № 13. – Вкладка. – С. 1-8; Продовження: № 16; № 25. – Вкладка.
64. Семенов О. Культура роботи вчителя-дослідника з текстом наукової комунікації / Олена Семенов // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. – № 11. – С. 2-9.
65. Сердюк Н. Реформування освітньої галузі: проблеми і перспективи / Н. Сердюк // Управління освітою. – 2010. – № 16. – С. 12-19.
66. Система роботи над науково-методичною проблемою : досвід // Сучасна школа України. – 2011. – № 8. – Спецвипуск.
67. Ситнікова Н. І. Нові часи – нова школа: особистість над усе / Н. І. Ситнікова // Завуч. – 2004. – №6. – С. 1-12.
68. Солдатенко С. Профільне навчання в умовах експерименту / С.Солдатенко // Завуч. – 2012. – № 1. – Вкладка. – С. 18-20.
69. Соловій Г. Сучасні методи та технології у школі / Г. Соловій // Відкритий урок. – 2007. – № 9. – С. 90-92.
70. Стельмах А. Організація роботи педагогічного колективу над науково-методичною проблемою / Антоніна Стельмах // Директор школи. – 2012. – № 6. – С. 6-16.
71. Сушко С. Експеримент у навчальному закладі / С. Сушко // Директор школи. – 2008. – № 44. – С. 10-12.
72. Рассказова О.Л. Навчально-методичні та наукові видання : структура, обсяг, оформлення та підготовка до друку : практичний посібник (доп. та переробл.). Суми : НВВ КЗ СОШПО, 2017. 56 с.
73. Шкурат Л. Молодь в освітніх інноваціях: самореалізація вчителів та розвиток учнів / Л. Шкурат // Рідна школа. – 2008. – № 3-4. – С. 50-52.
74. Щекатунова Г. Впровадження педагогічних інновацій як механізм ефективного розвитку загальноосвітнього закладу / Г. Щекатунова // Рідна школа. – 2010. - № 6. – С. 23-26.

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ

Освітні тренди - це сучасні тенденції розвитку освіти, що впроваджуються з метою стимулювання й розгортання фахових дискусій з актуальних питань функціонування освітньої сфери, а також упровадження в освітній простір нових освітніх технологій. Вони умовно поділяються на три категорії – загальні тренди для освітніх закладів, тренди для освітніх закладів України та тренди для освіти на робочому місці.

Освіта буде постійним викликом для вас та ваших дітей. Глобальні тренди в освіті стосуються, перш за все, технологій та інтеграції. Якщо вчитель знає менше за своїх учнів, він не має жодного шансу бути популярним вчителем і тим, кого будуть слухати, як учні, так і батьки.

Тому вчитель має не лише володіти новітніми технологіями, а й вміти використати їх у такий спосіб, щоб бути авторитетом для учнів.

Освітні заклади будуть оцінюватися на основі послуг, які вони здатні надавати людям. Тобто оцінка – на основі активів.

Сьогодні в освіті маємо глобальний тренд зростаючої креативності та мобільності. Тож ті, хто здатен жити в креативному просторі, будуть успішними. Загалом це означає, що будь-яка людина, яка здатна надавати якісні послуги, є носієм креативної ідеї чи технології, фактично не буде мати кордонів і буде необмеженою.

Ще один глобальний тренд – критичне споживання. Коли учні стають співтворцями і авторами навчального процесу. Персоналізована траєкторія освіти, змішане середовище та рухливі стіни, дистанційна освіта, віртуальна реальність в класі. Наприклад, за допомогою віртуального навчання, учень має можливість потрапити в середовище, куди він не мав можливості потрапити, обставини, які там стаються, дають можливість дитині отримати незабутнє емоційне забарвлення такого навчального процесу, і він запам'ятовує його краще, аніж вичитування параграфів із підручника. Ї нова роль вчителя при такому підході – бути скоріше ментором, ніж класичним вчителем.

Серед трендів в Україні можна назвати такі: кодування, переносні технології STEM, що дозволять переносити лабораторні класи зі школи до школи, інтернет речей, цифрові книжки та дистанційне навчання. Серед технологічних трендів навчання є: навчання за допомогою ігор, персоналізоване навчання, відео-орієнтоване навчання, навчання по частинам, оцінка однолітків, адаптивне навчання.

Сучасними освітніми трендами вважають:

1. Змішане навчання – це методика формальної освіти, згідно з якою учень засвоює одну частину матеріалу онлайн, самостійно керуючи своїм часом, місцем, шляхом і темпом навчання, а іншу частину матеріалу вивчає в класі. Водночас, уся активність впродовж вивчення того чи іншого предмета логічно пов'язана між собою і, як результат, учень отримує цілісний навчальний досвід. Різновидом змішаного навчання є перевернуте навчання.

Детальніше про змішане навчання можна дізнатися на сайтах:

1. <http://www.prosvitcenter.org/uk/zmishane-navchannya/>
2. <http://www.prosvitcenter.org/uk/zmishane-navchaimya-na-praktytsi-yak-ko/>
3. goo.gl/gYk8Zf
4. goo.gl/Hdsdiz
5. <http://interconf.fl.kpi.ua/ru/node/1174>
6. http://bugaychuk.blogspot.com/2014/06/blog-post_19.html?spref=fb
7. <https://newtonew.com/discussions/blended-learning-experience>
8. goo.gl/ESVOMCcontent_copyКопіювати Short URL
9. goo.gl/duqnZM
10. <https://www.youtube.com/watch?v=qtlgA6T4UsE>
11. <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1268>
12. goo.gl/HxNf1b
13. goo.gl/x5FgtG
14. HTTP://EPRINTS.ZU.EDU.UA/19412/L/KRYVONOS.PDF
15. <http://www.vilnaosvita.org.ua/ua/blended>
16. <http://aphd.ua/pro-sut-tekhnoholi-zmishanoho~navchannia/>

17. <http://life.pravda.com.ua/teclnology/2016/09/14/217982/>
18. <http://fakty.ictv.ua/ua/svit/20141017-1530489/>

2. Перевернуте навчання (різновид змішаного навчання) – це форма активного навчання, за якої теоретичний матеріал домашнього завдання учні розглядають вдома, а на уроці – короткий розбір проблемних моментів, закріплення теоретичних знань та вироблення практичних навичок. Оцінювання засвоєння нового матеріалу проводиться наприкінці того ж самого уроку за допомогою виконання завдань у робочому зошиті, комп'ютерного тестування тощо.

Детальніше про перевернуте навчання можна дізнатися на сайтах:

1. http://osvita.ua/abroad/higher_school/distance-learning/45903/
2. goo.gl/eh3GE4
3. goo.gl/AXAikU
4. <http://uvirit.blogspot.com/p/e-learning.html>
5. http://metod-slovesnik.blogspot.com/p/blog-page_16.html
6. <http://www.slideshare.net/olenapyshchita/ss-45863186>
7. http://natakun75.blogspot.com/2015/04/blog-post_43.html
8. http://metod-portfolio.blogspot.com/2015/10/blog-post_89.html
9. http://osvita.ua/school/lessons_summary/math/46877/
10. goo.gl/eluvsRcontent_copy
11. goo.gl/YmrAkS
12. http://skarbfillolog.blogspot.com/p/blog-page_17.html
13. http://vdoskonalenyia.blogspot.com/2014/10/blog-post_8.html
14. <https://www.youtube.com/watch?v=JknHP7jqjQI>
15. Відео (англійське) goo.gl/bXMrJQ

3. Адаптивне навчання – навчання, яке передбачає пристосування навчального матеріалу до освітніх та індивідуальних потреб учнів. Адаптивний тестовий контроль та адаптивне навчання являють собою сучасний комп'ютеризований варіант реалізації відомого педагогічного принципу індивідуалізації навчання – одного з найважливіших для підготовки кваліфікованих спеціалістів. У сучасному варіанті адаптивні форми з'явилися нещодавно, як результат взаємодії трьох прогресивних тенденцій: комп'ютеризації навчання, росту ролі аутодидактики та розвитку теорії педагогічних вимірювань. Нині найбільш відомою компанією, яка займається розробленням адаптивного навчального матеріалу для замовника, є «Knewton». Компанія розробляє готові платформи для навчання учнів чи студентів таким чином, щоб педагогам можна було простежити динаміку навчання, індивідуальні досягнення, труднощі при вивченні того чи іншого матеріалу, швидко ідентифікувати теми, в яких прогалина у знаннях тільки починає виникати, і змінити процес навчання таким чином, щоб ліквідувати цей пробіл.

Детальніше про адаптивне навчання можна дізнатися на сайтах:

1. <http://shadowofaero.blogspot.com/2014/12/blog-post.html>
2. <http://kalna.klasna.com/uk/site/adaptivne-navchannya.html>
3. goo.gl/wejSdR
4. <http://www.docme.rU/doc/1145604/adaptivne-navchannya>
5. goo.gl/xvrhgl
6. <http://fakty.ictv.ua/ua/svit/20141017-1530489/>
7. <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/65063/60358>
8. <http://pratsi.opu.ua/app/webroot/articles/1369373506.pdf>
9. <http://2015.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=119&lang=ru>
10. <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/21510>

4. **Гейміфікація/ігрофікація** (від англ. «game» - *гра*) – залучення учнів до навчання через гру. Методи гейміфікації набули широкого поширення в освітній сфері. Зокрема популярними й

зрозумілими прикладами є дошки пошани, система оцінювання в молодшій школі (замість 12-бальної системи –позначки у вигляді сонечка, хмаринки тощо), змагання між класами за символічну «валюту», використання ігрових елементів безпосередньо під час уроків тощо.

Детальніше про гейміфікацію у навчально-виховному процесі можна дізнатися на сайтах:

1. goo.gl/wsJISj
2. http://drohobych.net/youngsc/AQGS/2015_11/Pedagogy/303-309.pdf
3. <http://fakty.ictv.ua/ua/svit/20141017-1530489/>
4. goo.gl/phK3aq
5. goo.gl/DECVdP
6. <http://ukrbukva.net/89231-Igrofikaciya-v-obrazovanii.html>
7. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/357.pdf>
8. <http://www.ispring.ru/elearning-insights/intell-tir/>
9. <http://www.ispring.ru/elearning-insights/garneschool/>
10. <http://e-lpro.blogspot.com/2015/01/powerpoint.html?sref=bl>
11. https://www.eduguet.com/news/golovni_trendi_v_osviti-819

5. **Корпоративне онлайн-навчання** – неперервне професійне навчання та самоосвіта педагогів, обумовлені модернізацією освіти та стрімким розвитком науки й техніки. Корпоративне онлайн-навчання має практичну спрямованість професійної підготовки та навчання персоналу. Тому пріоритетом такого підходу є не отримання великого обсягу «найкращих знань», а підвищення ефективності діяльності організації. Перевагами такого навчання є:

- заощадження часових та фінансових ресурсів; цілодобова можливість навчання у зручній обстановці;
- індивідуальна адаптація графіку під зайнятість;
- наявність зворотнього зв'язку для комунікацій із партнером;
- можливість пройти повторний курс та оновити знання в зручний час.

Корпоративне онлайн-навчання можна проходити за допомогою платного контенту, а також у масових відкритих онлайн-курсах (МООС).

Дізнатися більш детально про корпоративне навчання можна за посиланнями:

1. http://osvita.ua/abroad/higher_school/distance-learning/45903/
2. goo.gl/Oso4Iu
3. <http://www.osvita.org.ua/articles/932.html>
4. goo.gl/wlZZjL

6. **Навчальний web-квест (webquest)** – це дидактична структура, у рамках якої вчитель удосконалює пошукову діяльність учнів, задає їм параметри цієї діяльності і визначає її час. Викладач перестає бути джерелом знань, створюючи необхідні умови для пошуку й обробки інформації.

Інформацію про навчальний веб-квест можна знайти на сайтах:

1. goo.gl/PL0ED6
2. http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30113/
3. <https://sites.google.com/site/planetavebkvestiv/>
4. http://viakiev.blogspot.com/p/blog-page_51.html
5. http://303305.blogspot.com/p/blog-page_19.html
6. http://iiterature.at.ua/index/osvitnij_veb_kvest/0-21
7. http://www.nbu.gov.ua/oldJrrVSoc_Cain/Vpm/2012_10/Konon.pdf
8. <http://informatkwest.blogspot.com/2013/09/blog-post.html>
9. http://www.confcontact.com/2013-rol-ukrainovedeniya/6_harina_web.htm
10. <http://osvita.pl.km.ua/~zosh1/content/1213/files/maivka.pdf>
11. goo.gl/6hfW8k
12. goo.gl/VILH7m

7. **Дистанційне навчання** – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію вчителів та учнів на різних етапах навчання й самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі. Дистанційна освіта

зумовлена віддаленістю учнів від місця навчання та спрямована, перш за все, на їх самоосвітню діяльність.

1. http://shilina-galina.blogspot.com/p/blog-page_2735.html
2. goo.gl/lzkI7X
3. http://popsm1.blogspot.com/2013/08/blog-post_15.html
4. <http://2015.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=78&lang=ru>
5. goo.gl/r5yBDd
6. goo.gl/NP819R
7. http://2020.pntu.edu.ua/files/materials/virtual+lesson_1.pdf
8. <http://disted.edu.vn.ua/>
9. goo.gl/gja1hd
10. <http://www.kramsch8.ho.ua/dist.html>
11. goo.gl/8bP61V
12. goo.gl/DIC56s
13. <https://www.youtube.com/watch?v=U0kkZA9Pc8M&feature=youtu.be>
14. <http://eschool.dn.ua/login/index.php>
15. https://www.youtube.com/watch?v=Twvk_U6M21A&feature=youtu.be

8. STEM-освіта – новий у педагогічному просторі термін, розшифровуючи кожен букву якого отримуємо:

Science (наука),
Technology (технології),
Engineering (інженерія),
Math (математика).

Трапляється STEM-освіта (додали в комплекс «R» – robotics /робототехніка) або STEM-освіта (додали «A» – art/мистецтво). Отже, STEM-освіта - це комплексний міждисциплінарний підхід з проектним навчанням, яке синтезує в собі природні науки з технологіями, інженерією з математикою, мистецтво з точними науками. Така система освіти, починаючи з раннього дитинства, розвиває в учня креативність, вчить його жити в реальному світі, який надзвичайно швидко змінюється, вміння реагувати на ці зміни, критично мислити, бути гармонійно розвинутою, творчою особистістю.

У Києві 16 вересня 2015 року підписаний меморандум про створення коаліції STEM-освіти. Коаліція вже сформувала 7 ключових завдань, навколо яких і будуть створюватися майбутні проекти, детальніше про які можна дізнатися в Інтернет-ресурсах.

1. <http://www.irnzo.gov.ua/stem-osvita/>
2. <http://www.irnzo.gov.ua/pro-imzo/struktura/viddil-stem-osviti/>
3. <http://iteach.com.ua/news/mass-media/?pid=2621>
4. <http://timso.koippo.kr.ua/skripka/stem-osvita-v-ukrajini/>
5. <http://womo.ua/stem-obrazovanie-v-ukraine-perspektivyi-razvitiya/>
6. <http://www.svit-molodi-kiev.svitmolodi.com.ua/ua/school-user/news/stem-nova-osvitnya-metodika-dlya-pokolinnya-vizualiv>
7. <https://www.facebook.com/groups/STEM.EDUCATION.IIN.UKR.AINE/>
8. goo.gl/9q4458
9. <http://uvirit.blogspot.com/2015/10/stem-steam-stream.html>
10. goo.gl/H4yCS2
11. goo.gl/34VdGY
12. <http://gymnasium59.org.ua/stem-osvita/>
13. http://astrofiz-zoippo.blogspot.com/p/blog-page_24.html
14. <http://vihart.com>
15. <http://babbledabbledo.com>
16. <https://www.youtube.com/user/txfilinnerd>

17. <http://tinkerlab.com>
18. <http://hlamer.ru/channel/TED-Ed>

АЛЬТЕРНАТИВНІ ШКОЛИ

Альтернативні школи (від лат. *«aiieг»* – інший), *«вільні Школи»* – у країнах Західної Європи, США та Україні неповні і повні середні школи, які діють паралельно або замість Звичайних шкіл і забезпечують освіту, альтернативну за Змістом або за формами й методами роботи з учнями. Завдання альтернативної школи – забезпечити Індивідуалізацію й диференціацію вивчення великої Кількості елективних предметів і курсів за допомогою спеціалізованої навчальної бази й методів роботи. Існує понад 10 типів таких шкіл: «відкриті школи», «школи без Стін», «навчальні центри», «магічні школи», «навчальні парки», «вуличні академії» тощо.

Нині в Україні діє декілька альтернативних шкіл, зокрема:

- Парк-школа «Dixi»;
- приватна школа «Глобал»;
- приватна школа «Афіни»;
- Вальдорфські школи.

Парк-школа «Dixi» – альтернативна демократична школа для дітей 5-16 років. Школа працює з 1-го вересня 2010 року. «Bixi» – це приватна школа, до структури якої входять дитячий садок, початкова, середня та старша школи, а також клуб розвитку та розваг. Під клубом розуміється вільне об'єднання учнів навколо вчителя-майстра для спільного навчання.

Детальніше про парк-школу «Dixi» можна дізнатися за посиланнями:

1. <http://www.parkschool.com.ua/>
2. <https://www.facebook.com/dixischool/>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=UhK1cB-WkRI>
4. <http://minfin.com.ua/2013/08/20/799039/>
5. <http://life.pravda.com.Ua/society/2016/02/4/207692/googl/pLlsIa>

«ThinGlobal» – приватна школа, основний принцип якої полягає в розвитку особистісних якостей дитини. Замість опанування шкільної програми в «ThinGlobal» надають перевагу поглибленому вивченню явищ реального світу та розвитку навичок впливу на нього через власний інтелект. Стрижнем навчання є проекти, у ході реалізації яких діти ознайомлюються з найрізноманітнішими галузями: від математики, мови або історії до мистецтва, підприємництва чи вміння будувати взаємодію.

Більш детально про школу «ThinGlobal» можна дізнатися за посиланнями:

1. <http://it-mama.com.ua/2016/10/28/shkola-think-global-nabyrae-uchniv/>
2. goo.gl/cHi7ny
3. <http://kiev.detivgorode.ua/shkola-alternativnoyi-osviti-thinkglobal/>

«Афіни» – школа у м. Києві створена 1994 року викладачами гімназійних класів та батьками учнів. Школа мультипрофільна, оскільки кожний предмет узгоджується з батьками та дитиною – виходячи з її здібностей та побажань. Тобто дитина більш глибоко опановує ту галузь знань, до якої вона має хист. Замість класів у приватній школі «Афіни» створюються групи, чисельність яких не перевищує 15 осіб.

Дізнатися про особливості школи «Афіни» можна на сайтах:

1. <http://www.athens.kiev.ua/index/school-history/>
2. <https://ru-ru.facebook.com/school.athens/>
3. http://life.pravda.com.ua/technology/2016/08/19/216680/view_print/
4. <http://zeitgeist.platfor.ma/new-schools/>
5. http://www.detstvo.info/institution/school/show_inst/1445.html

Вальдорфські школи – школи, що діють на засадах вальдорфської педагогіки у Києві (приватна школа «Софія»), Одесі, Кривому Розі, Львові та Дніпропетровську. Головним принципом вальдорфських шкіл є не оцінка за отримані шаньня, а виховання гармонійно розвиненої особистості. Однією з основних відмінностей вальдорфської педагогіки є вивчення предметів так званими епохами. Замість того, щоб щодня студіювати кілька уроків одночасно, як у звичайних школах, «вальдорфці» цілий місяць поглиблено вивчають щось одне - приміром, історію чи географію. Іншим предметам у цей час приділяють менше уваги. У молодших і середніх класах школи немає звичних оцінок чи

контрольних робіт, що дозволяє уникнути конкуренції між дітьми, яка, на думку вальдорфських педагогів, зайва в ранньому та підлітковому віці.

Детальніше про вальдорфську педагогіку можна дізнатися за посиланнями:

1. goo.gl/JU9gxe
2. goo.gl/rX30qj
3. goo.gl/4Hxci2
4. <http://www.nairi.org.ua/books/waldorfskii-detskii/>
5. <https://bigggidea.com/practices/1016/>
6. goo.gl/2MVOz5
7. <http://textbooks.net.ua/content/view/6067/49/>
8. goo.gl/6rMUatcontent_copy
9. <https://life.pravda.com.ua/society/2011/01/11/70089/>
10. goo.gl/L7IYNk
11. goo.gl/LAeUpI

Грантові програми та конкурси

Гранти – грошові або інші засоби, що передаються громадянами та юридичними особами (в тому числі іноземними), а також міжнародними організаціями для проведення конкретних наукових досліджень, розробки законопроектів, підготовки кадрів та інших цілей на умовах, передбачених грантодавцем. Гранти надаються безкоштовно і без повернення.

Існує декілька визначень поняття «Грант»:

1. Грант (англ. «grant» – дар, дотація, стипендія) – це цільова фінансова дотація, що надається вченим на проведення наукових досліджень.

2. Грант – це безоплатна цільова субсидія, що надається на конкурсній основі організації, ініціативній групі або індивідуальній особі для реалізації заявленого проекту в тій чи іншій сфері діяльності.

3. Грант – благодійний внесок або цільове пожертвування, надане фізичними і юридичними особами в грошовій і натуральній формах.

4. Грант – кошти, безоплатно передані дарувальником (фондом, корпорацією, урядовим закладом або приватною особою) некомерційній організації або приватній особі для виконання конкретної роботи.

5. Грант – кошти, техніка або інші ресурси, що безповоротно передається донором (фондом, корпорацією, державною установою або приватною особою) некомерційній організації або приватній особі для виконання конкретної роботи. На відміну від позики грант не треба повертати.

За допомогою грантів здійснюється необхідна підтримка проектів, котрі не є прибутковими, але відіграють важливу роль у розвитку суспільства, міста або навчального закладу. Діяльність, що не отримує адекватного фінансування із боку держави, також може бути підтримана за допомогою грантів. Наприклад, некомерційні організації, що існують в країні, часто опираються на гранти як на основне або навіть єдине джерело свого доходу (він необхідний для оплати приміщення і техніки, праці співробітників).

Найпоширенішим джерелом додаткових ресурсів неприбуткових організацій та соціально-значущих проектів є благодійні фонди, які, в свою чергу, надають допомогу у вигляді грантів. Гранти є найбільш поширеною формою фінансування проектів донорськими організаціями. За результатами грантових програм-конкурсів, у випадку перемоги в конкурсі заклади, організації та інші отримують кошти (допомогу).

Грантові програми бувають відкритими (коли до участі допускаються всі організації, які відповідають певним вимогам донорської організації, наприклад, НПО повинна бути внесена до Реєстру неприбуткових організацій) або закритими (коли допускаються лише НПО, що відповідають особливим умовам грантової програми, наприклад, тільки регіональні партнери донорської організації або НПО, які раніше отримували (або не отримували) гранти від даного (або іншого) фонду, НПО певної адміністративної області тощо).

З точки зору періодичності проведення грантові програми поділяються на:

– разові конкурси – програми грантів, які проводяться благодійними фондами один раз (як правило, вони спрямовані на досягнення певних цілей і завдань);

- циклічні конкурси – програми грантів, які повторюються через певні проміжки часу – один-два рази на рік;
- постійні конкурси – програми грантів, які не мають певних термінів подання заявок на фінансування. Проекти розглядаються за фактом їх надходження.

Таблиця 1. Типи грантів

Типи грантів	Визначення
гранти загальної підтримки	благодійна допомога, яка надається неприбутковим організаціям на підтримку їх основної діяльності, забезпечення стабільності і розвитку
гранти на програми або проекти	благодійна допомога, яка надається для реалізації конкретного проекту або програми
гранти з частковим фінансуванням	благодійна допомога, яка передбачає обов'язкове залучення додаткових джерел фінансування (інші донорські організації або власні кошти неприбуткової організації)
капітальні гранти	благодійна допомога, яка надається на капітальні витрати неприбуткової організації (придбання нерухомості, ремонт, придбання необхідного обладнання)
корпоративні гранти	благодійна допомога, яка надається неприбутковим організаціям підприємницькими структурами; або гранти, що передбачають співфінансування проекту з боку бізнесу
початкові гранти	благодійна допомога, яка надається неприбутковим організаціям на початковому етапі їх розвитку з метою забезпечення їх стабільності та функціонування; або гранти на створення нових організацій (нових напрямків у рамках діючої організації)
гранти в натуральній формі	благодійна допомога, яка надається неприбутковим організаціям у вигляді матеріальних цінностей, а не грошових коштів
перспективні гранти	благодійна допомога, яка надається неприбутковій організації в розмірі, що дорівнює статутному фонду організації, але виплачується частинами (частка виплати дорівнює сумі прибутків, які б отримала організація за рік, якщо б статутний внесок був зроблений одноразово)
посередницькі гранти	благодійна допомога, яка надається спонсором для проведення соціально-орієнтованої політики від його імені
стимулюючі гранти	благодійна допомога, яка становить певний відсоток від необхідної неприбутковій організації суми з метою її стимулювання до подальшого звернення до донорів; або кошти, що надаються для проведення кампаній по збиранню коштів для неприбуткової організації
цільові гранти	благодійна допомога, яка надається неприбутковій організації цільовим чином для здійснення конкретної діяльності

Таблиця 2. Види грантів.

Ознака	Види грантів
залежно від кількості виконавців	індивідуальні (передбачають участь у проекті тільки однієї людини, яка є одночасно і керівником, і виконавцем робіт по гранту)
	колективні (передбачають реалізацію проекту групою осіб (від двох і більше), що належать одній організації)
	партнерські (типологічно близькі колективним, оскільки передбачають здійснення проекту проектною командою, проте відмінною рисою

1	2
	партнерського гранту є участь в ньому людей з різних організацій, можливо представників різних країн)
	грант на науковий проект (передбачає проведення конкретного наукового дослідження однією людиною або групою осіб)
залежно від цілей і характеру заходу, на який виділяються кошти	грант на поїздки (виділяється для участі в конференції, конгресі, круглому столі, семінарі);
	грант на роботу в архіві, бібліотеці, інституті (передбачає виділення коштів на витрати, пов'язані з відрядженням в інше місто, роботою в дослідному закладі та ін.)
	грант на організацію і проведення заходів (призначений на оплату витрат, пов'язаних з проведенням конференцій та інших наукових зібрань)
	грант на читання лекцій в іншому навчальному закладі (покриває витрати, пов'язані з поїздкою, і включає оплату лектору)
	грант на тривале стажування чи навчання
	грант на публікаційну діяльність
	грант на проведення експедиції або польових робіт

Таблиця 3. Переваги та недоліки грантів

Переваги грантів	Недоліки грантів
<ul style="list-style-type: none"> – грант дозволяє отримати достатньо велику суму коштів на тривалий період часу; – підготовка і подальша реалізація гранту виступає як помітний дисциплінуючий чинник для колективу ВНЗ, НПО та сприяє чіткому розподілу і закріпленню обов'язків серед працівників; – в разі встановлення продуктивних взаємин між ВНЗ або НПО та грантодавцем, належного виконання реципієнтом відповідних програм чи проектів, грантодавець і надалі буде схильний фінансувати проекти даної організації. 	<ul style="list-style-type: none"> – у кожного фонду (грантодавця) є свої обмежені пріоритети, які, можуть змінюватися; – процес прийняття рішення щодо надання або неподання гранту триває, як правило, досить довгий час; – грантові кошти надходять до реципієнта поетапно і досить повільно (на відміну від благодійного внеску, який надається одразу повністю без суттєвих додаткових умов); – у багатьох випадках грантова підтримка не передбачає покриття експлуатаційних та накладних витрат; – кошти, одержані у вигляді гранту, тісно прив'язані до цілей конкретного проекту

Пропонуємо найактуальніші міжнародні освітні програми, гранти, стипендії, стажування, конкурси, тренінги, літні табори, освітні поїздки тощо.

Гранти Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених

До участі в конкурсі допускаються молоді вчені віком (на момент подання запити: доктори наук – до 35 років, докторанти – до 33 років, кандидати наук – до 30 років): <http://www.dffd.gov.ua/uk/2010-07-16-08-20-35/274-f-49.html>

Гранти Президента України для обдарованої молоді

Для молоді віком від 14 до 35 років
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/945/2000>

Стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених

Для наукових співробітників, викладачів вузів, інженерно-технічних працівників, аспірантів:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/560-94-%D0%BF>, <http://www.kdpu-nt.gov.ua/content/umovi-ta-poryadok-provedennya-konkursu-na-zdobuttya-stipendii-kabinetu-ministriv-ukrayini-dl>

Премія Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України, номінація за наукові досягнення

Для молоді віком до 35 років. Премія присуджується молоді, особливі досягнення якої сприяють розвитку суспільно-економічного життя України та утвердженню її міжнародного авторитету: <http://www.nas.gov.ua/nm/contests/awards/KMU/Pages/default.aspx>, <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1333-2007-%D0%BF>

Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000»

Фонд працює за чотирма основними напрямками – історико-культурологічним, медичним, соціальним та освітнім: <http://www.ukraine3000.org.ua/activity.html>

Програма українських студій Петра Яцика

Надає підтримку спеціалістам у галузі українських студій. Розробка спільних проєктів, фінансування програм обміну, публікація досліджень: <http://www.utoronto.ca/jacyk/About%20the%20Program.htm>

Стипендія для аспірантів у галузі канадських студій

Програма призначена для поширення знань і розуміння Канади завдяки публікаціям відповідних статей в іноземній чи міжнародній науковій пресі. Стипендія підтримується Міністерством закордонних справ і має на меті надати широкий доступ до наукової інформації та ресурсів в Канаді: http://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/academic_relations_academiqes/index.aspx?lang=ukr&view=d

Польсько-українська фундація співпраці ПАУСІ

Польсько-американсько-українська ініціатива співробітництва (ПАУСІ) – програма грантів, метою якої є зміцнення українсько-польських відносин і поширення успішного польського досвіду реформ в Україні. Все про програму: <http://www.pauci.org/ua>

Партнерство заради майбутнього.

Партнерство заради майбутнього II - це механізм виділення грантів для подорожі, розроблений з метою зробити внесок у процес демократичних та економічних реформ на Балканах, Центральній Азії та країнах Східної Європи: http://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/academic_relations_academiqes/index.aspx?lang=ukr&view=d

Міжнародний Вишеградський Фонд (The International Visegrad Fund – Ivf)

Індивідуальні гранти для дослідників історії, соціології, економіки, культури країн Вишеградської угоди (Чехія, Польща, Словачія, Угорщина); Фінансування проєктів з упровадження спеціалізованих курсів, пов'язаних з країнами Вишеградської угоди, до навчальних планів університетів: www.visegradfund.org

Міжнародна асоціація гуманітаріїв (МАГ)

Організація надає короточасні гранти у галузі гуманітарних знань: <http://www.mag-iah.com/>

Міжнародний фонд „Відродження”

Підтримка правничих, медійних, освітніх, інформаційних, медичних, соціальних ініціатив, що сприяють розвитку й утвердженню відкритого суспільства: <http://www.irfkiev.ua>

Програми академічних обмінів імені Фулбрайта

Українські студенти та науковці, мають можливість брати участь у конкурсі на отримання гранту для навчання та/або проведення досліджень у США в рамках програм, призначених для студентів, молодих викладачів та науковців: <http://www.fulbright.org.ua>

Європейський науковий фонд

Асоціація з 68 організацій, що займаються науково-організаційною діяльністю у 24 країнах Європи. Координує загальноєвропейські наукові ініціативи з метою підтримки наукових досліджень високого рівня: www.esf.org

Фонд Альфреда Слоуна, США

Заснований у 1934 році генеральним директором «Дженерал Моторз» А. Слоуном Підтримка надається проєктам в галузях науки та технологій, економіки, вищої освіти: <http://www.sloan.org/>

Програми Європейського Союзу

Програма Темпус сприяє встановленню і зміцненню співпраці у сфері вищої освіти між країнами-членами ЄС та країнами-партнерами: <http://www.tempus.org.ua>

Еразмус Мундус освітня програма ЄС, спрямована на активізацію міжнародного співробітництва та підвищення мобільності серед студентів, викладачів, науковців європейських університетів та вищих навчальних закладів третіх країнах на всіх континентах: http://ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/mundus_en.htm

Програма імені Жана Моне: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/monnet_en.htm

Американські ради з міжнародної освіти ACTR/ACCELS

Програми розраховані на навчання школярів, студентів, молодих спеціалістів, вчителів, викладачів та наукових співробітників: accels@accels.kiev.ua

Канадський фонд співробітництва

Канадський Фонд Співробітництва як один із програм технічної співпраці між Урядами Канади та України спрямований на підтримку малих проектів: <http://www.dfait-maeci.gc.ca/canadaeuropa/ukraine>

Фінський фонд місцевого співробітництва

Фінський Фонд Місцевого Співробітництва (Фонд) це фонд, яким керує Посольство Фінляндії в Україні: <http://www.finland.org.ua/>

Шведське агентство міжнародного розвитку у Центральній та Східній Європі

Проведення наукових досліджень для забезпечення соціального, культурного і економічного розвитку суспільства: <http://www.sida.se/>

Програма візитів до коледжів Оксфордського Університету (Великобританія, Оксфордський університет, Інститут "Відкрите суспільство", Британська Рада): <http://www.centerosvita.od.ua/programs/scientist.html>

Програма Чівнінг (Chevening)

Стипендії на навчання та проведення дослідження у Великобританії для талановитої молоді: <http://www.britishcouncil.org/>

Фонд Ендрю Меллона: <http://www.mellon.org/awmf.htm/>

Фонд «Ню-Хау»

Британська урядова програма технічного співробітництва з країнами Центральної і Східної Європи. Основне завдання фонду – підтримка країн вказаного регіону на шляху до ринкової економіки і плюралістичної демократії: <http://www.fco.gov.uk/>

Американська асоціація вищої освіти для жінок AAUW

Міжнародні стипендії надаються жінкам для навчання або досліджень в своїй країні або, в окремих випадках, іншій. Додаткові гранти призначені для підтримки проектів, які будуть виконуватися в рідній країні апліканта. Проект має бути пов'язаним з тематикою досліджень апліканта та мати прямий позитивний вплив на рівень життя жінок. Галузі наукових досліджень: будь-які: www.aauw.org/

Національний центр наукових досліджень Франції

Проведення наукових досліджень для забезпечення соціального, культурного і економічного розвитку суспільства; підтримка наукових досліджень; сприяння поширенню результатів наукових досліджень; проведення аналізу стану науки як на національному так і міжнародному рівні: <http://www.cnrs.fr>

Стипендії уряду Франції

Стипендії для здобуття диплому еквівалентного диплому магістра; стипендій для роботи над дисертацією під спільним франко-українським науковим керівництвом; стипендії для навчання за програмою КОПЕРНІК для молодих економістів та інженерів: <http://ambafrance-ua.org/Stipendial-nii-programi>

Фонд Спенсера

Індивідуальні гранти на дослідження у сфері освіти та педагогічних наук, фінансування освітніх проектів: <http://www.eu.spb.ru/spencer>

Корпорація Карнегі

Гранти присуджуються установам неурядовим організаціям для здійснення проектів, які відповідають високим освітнім стандартам і мають національну або міжнародну спрямованість: <http://www.carnegie.org/>

Всесвітній фонд жінок (Global Fund for Women): <http://www.globalfundforwomen.org>

Фонд імені Роберта Боша

Працює у напрямках освіта та виховання; мистецтво та культура; охорона здоров'я; гуманітарні та природничі науки. Фінансує міжнародні проекти, здійснює програми обміну: <http://www.bosch-stiftung.de>

Європейський молодіжний фонд

Надає підтримку молодіжним організаціям, фінансує проекти за участю молоді віком від 15 до 30: www.coe.int/youth

Німецька служба академічних обмінів DAAD

Іноземні науковці, які працюють у ВНЗ та науково-дослідних інститутах, мають можливість провести дослідження в одному з державних або державно визнаних німецьких ВНЗ або у одній з позауніверситетських науково-дослідних установ: <http://www.daad.org.ua/>

Програма MATRA від Міністерства закордонних справ Нідерландів

Допомога громадським організаціям для здійснення заходів в сфері захисту прав людини, екології, культури, інформування громадськості, освіти, сільського господарства: http://www.netherlands-embassy.com.ua/matra_ua.html

Стипендія польського уряду для молодих науковців

Кожного року оголошується черговий конкурс на Стипендіальну програму, для молодих науковців. Стипендіальна програма призначена для наукового стажування в польських університетах молодих науковців: <http://www.kijow.polemb.net/?document=2693>

Фонд Королеви Ядвіги

Стипендії призначені для молодих наукових співробітників і аспірантів з країн Центрально-Східної Європи, які, під керівництвом науковців Ягелонського університету, зможуть проходити наукове стажування у Кракові: <http://www.bi.uj.edu.pl/wlasne-fundusze-stypendialne>

Стипендії ім. Лейна Кіркланда

Програма адресована молодим лідерам, що мають вищу освіту, зацікавленим розвитком демократії, господарства й громадянського суспільства у своїй країні й у регіоні: <http://www.kirkland.edu.pl/>

Leakey Foundation

Фінансування досліджень з проблеми походження людини: археологія і палеонтологія людини, поведінки, морфології і екології великих мавп і інших видів приматів; поведінковій екології сучасних хижаків-травоїдних: <http://www.leakeyfoundation.org/>

Стипендії та конкурси Республіки Польща

<http://www.kijow.polemb.net/?document=75>

Конкурс «Малих грантів» Республіки Польща

Надані проекти повинні стосуватися таких сфер: регіональний розвиток, побудова потенціалу державної та місцевої адміністрації; малі й середні підприємства та створення нових робочих місць: <http://www.kijow.polemb.net/>

Global Green Grants

Підтримка проектів з екології, природокористування, захисту навколишнього середовища: <http://www.greengrants.org/>

Британська рада

Сприяння культурній та освітній співпраці між Великою Британією та Україною. Виконує проекти у сфері освіти, мистецтва, розвитку суспільства: <http://www.britishcouncil.org/uk/ukraine-projects.htm>

Бельгійський національний фонд сприяння науковим дослідженням Belgian National Fund for Scientific Research: <http://www.fwo.be/>

Фонд Форда Ford Foundation

Стипендії для талановитих науковців для навчання та проведення дослідження у будь-якій країні світу: <http://www.fordfound.org/>

Науково-технічна програма EUREKA

<http://www.eureka.be/home.do>

Агентство з питань міжнародного співробітництва США (USAID)

<http://ukraine.usaid.gov/>

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН)

Надає гранти у рамках проектів, що підтримуються організацією: <http://www.undp.org.ua/ua/projects-list-all>

Швейцарське бюро співробітництва

Швейцарська програма співробітництва в Україні спрямована на підтримку чотирьох основних напрямків: місцеве самоврядування та публічні послуги; репродуктивне здоров'я; фінансова та економічна стійкість; стале використання енергоресурсів; непрофільна програма: <http://www.swiss-cooperation.admin.ch/ukraine/>

Фонд Освіта для Демократії - Education for Democracy Foundation, Warsaw

Першим завданням Фонду є надання допомоги вчителям, вихователям, діячам неурядових, громадських, молодіжних організацій в Польщі та в інших країнах Центрально-Східної Європи: <http://www.edudemo.org.pl/>

Фінансування участі вчених з центральної та східної Європи в семінарах, конференціях, колоквіумах <http://www.esf.org/euresco/>

Фонд відкритого суспільства

Програми та гранти фонду Сороса. Підтримка державних та недержавних закладів: <http://www.soros.org/>

Гранти на участь в конференціях SCOPES 2012

Гранти на участь у конференціях, що проходять на території Швейцарії: <http://www.snf.ch/E/international/europe/scopes/Pages/call-for-proposals.aspx>

Детальніше про пошук грантів на навчання та проведення наукових досліджень можна дізнатися на Інтернет-ресурсах:

- <http://www.scholarships-links.com> – зручний поділ на категорії за країнами та рівнями навчання (магістр, аспірант, науковець і т.д.).
- <http://www.scholars4dev.com> – зручна градація по країнам, предметам та бажаним типом стипендій.
- <http://academicpositions.eu> – європейський портал пошуку можливостей: по предметам та типам академічної діяльності. Окремо виділені вакансії для викладачів – лекторів та професорів.
- <http://scholarship-positions.com> – грантові програми різних країн.
- <http://www.scholarshipportal.com> – величезна база стипендіальних програм у різних куточках світу.
- <http://www.studyandscholarships.com> – доступний зручний пошук по країнам, дедлайнам, рівням та предметам.
- <http://www.internationalscholarships.com/> – структурована і зручна у використанні база даних стипендій.
- <http://www.scholarshipsforstudy.com/> – постійно поновлююча база даних більшості країн світу.
- <https://www.scholarships2017.com> – обираєте країну зі списку або частину світу, у якій бажаєте навчатись, та шукаєте стипендію.
- <http://www.scholarshipsbar.com> – стипендії можна шукати за спеціальністю, країною, типом, а також окремо присутній розділ за типом грантодавця.
- <http://www.studyinfinland.fi> – незамінний ресурс для тих, хто мріє навчатися у Фінляндії.
- <http://www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/> – стипендії від уряду Бельгії.
- <http://www.grants.at/> – база даних стипендій Австрії.
- <http://www.turkiyeburslari.org/index.php/en/turkiye-burslari/burs-programlari> – стипендії для навчання у Туреччині.
- <http://www.csc.edu.cn/studyinchina/scholarshipdetailen.aspx?cid=97&id=3157> – стипендіальні програми від уряду Китаю.
- <http://www.jobs.ac.uk/> – Вакансії Великобританії та Австралії.
- www.campuschina.org/ – перелік стипендіальних програм для навчання у Китаї.
- Open Universities Australia – на сайті зібрані безкоштовні та платні онлайн-курси від провідних австралійських ВНЗ.
- <https://internationaleducation.gov.au/endeavour%20program/scholarships-and-fellowships/international-applicants/pages/international-applicants.aspx> – стипендії на навчання у Австралії.
- <http://www.studyinnorway.no/Mobility-Grants> – ресурс пошуку стипендій для навчання у Норвегії.
- <https://www.studyinholland.nl/scholarships/highlighted-scholarships/netherlands-fellowship-programmes> – програми стипендій Нідерландів.
- <https://studyinsweden.se/scholarships/> – стипендії для навчання у Швеції.
- <http://www.scholarships.sk> чи <http://www.stipendia.sk> – стипендії для навчання у Словаччині.
- <https://biggggidea.com/opportunities/> – сайт зручний у використанні, містить понад 200 можливостей щомісяця – гранти, конкурси, події, школи з різних спеціальностей та для людей різного віку, які проходять як на території України, так і в різних куточках світу.
- <https://studyqa.com/scholarships> – зручний інтерфейс для пошуку стипендій.
- <http://www.mladiinfo.eu> – чудовий ресурс де регулярно публікуються нові конкурси, міжнародні програми та тренінги.
- <http://platfor.ma/mozhливosti/postosvita/> – тут можна знайти варіанти навчання та стажування в різних куточках світу.

- <http://unistudy.org.ua> – ресурс з грантами та мовними школами.
- <http://grantist.com> – портал, де можна знайти актуальні пропозиції.
- <http://scholarshipcare.blogspot.com> – завжди можна знайти стипендії як для бакалаврів, так і для магістрів та аспірантів.
- <http://www.afterstudy.com.ua/?p=4513> – дуже корисний ресурс з грантами та конференціями саме українською мовою.
- Сайт NGO.by запустив нову платформу пошуку партнерів, стажувань та волонтерів. На даний момент, в базі знаходиться близько 50-ти можливостей, як для організацій, так і для приватних осіб. Мовна версія portalu NGO.by доступна білоруською та англійською мовами.
- <http://www.trajectories-of-change.de/> – аспірантура у галузі соціальних та гуманітарних наук.
- <http://www.postdocjobs.com/> – багато пропозицій для PostDoc.

Також слід шукати інформацію про освітні програми та гранти на навчання на офіційних сайтах університетів, у яких Ви маєте бажання навчатися.

До вашої уваги база даних навчальних програм в Європейському Союзі <http://ec.europa.eu/education/study-in-europe/>.

Знайти стипендію можна на сайті: <http://www.scholarshipportal.eu/>.

База даних відсортує Ваш запит відповідно до того, якого рівня програму Ви бажаєте отримати, із якої Ви країни та в якій країні хочете навчатися. Хоча слід пам'ятати – якою б хорошою не була база даних, практично нереально, аби вона охоплювала усі можливі навчальні стипендійні програми.

Детальніше про перелік магістерських програм можна дізнатися на сайті: <http://www.mastersportal.eu/>

Еразмус Мундус – освітня програма ЄС, спрямована на активізацію міжнародного співробітництва та підвищення мобільності студентів, викладачів, науковців європейських університетів.

Участь у **Магістерських курсах програми Еразмус Мундус** можуть брати українські студенти або випускники, які вже здобули вищу освіту (рівні бакалавра, магістра або їх еквіваленти), аспіранти, докторанти, молоді науковці.

Бажаючи навчатися за програмою Еразмус Мундус потрібно обрати програму із списку: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_action_1_master_courses_en.php

Програми класифіковано за такими напрямками навчання:

інженерія, виробництво, будівництво (Engineering, Manufacture and Construction);

здоров'я та добробут (Health and Welfare);

гуманітарні та мистецтвознавчі науки (Humanities and Arts);

природничі науки, математика, комп'ютерні технології (Science, Mathematics and Computing);

соціальні науки, бізнес і право (Social Sciences, Business and Law).

Кожен напрям має десятки розроблених магістерських програм, доволі часто або вузькоспеціалізованих, або міждисциплінарних.

Європейський коледж (College of Europe), Бельгія та Польща: <http://www.coleurop.be>

Студенти мають можливість навчатися за такими спеціальностями:

Магістр європейського права;

Магістр європейських економічних студій;

Магістр європейських політичних і адміністративних студій;

Магістр міжнародних відносин і дипломатичних студій ЄС;

Магістр європейських міждисциплінарних студій.

Основні аплікаційні документи: <https://www.coleurope.eu/website/study/admission/apply-online/explanatory-note-concerning-applications-admission>

Інформація про представництво DAAD в Україні <http://www.daad.org.ua/>

Перелік стипендійних можливостей <http://www.daad.org.ua/ukr/stipendien.htm>

Портал про навчання у **Німеччині** <https://www.study-in.de/en/>

Портал про дослідження у Німеччині <http://www.research-in-germany.de/dachportal/en.html>

Загалом **Німецька служба академічних обмінів** фінансує навчальні програми у переліку яких близько 20 пунктів, пропонуємо лише деякі.

Наукові стажування для викладачів ВНЗ і науковців.

Стипендії на навчання для випускників ВНЗ з усіх спеціальностей.

Стипендії на навчання для іноземних випускників в галузі архітектури.

Навчальні поїздки груп іноземних студентів до Німеччини.

Програма Європейського університету Відріна (м. Франкфурт-на-Одері).

Стипендії для навчання на магістерських програмах зі сталого розвитку (EPOS) <http://www.studying-in-germany.org/> Сайт, на якому міститься детальна та точна інформація про навчання в Німеччині, перекладено на 10 різних мов.

<http://www.germany-visa.org/student-visa/> – містить детальну інформацію про візи та стипендію Німеччини

<http://www.germanyhis.com/health-insurance-students/> – містить докладну інформацію про Німеччину медичного страхування для студентів.

Австрія пропонує низку стипендій з бюджету Федерального міністерства освіти, науки та культури Австрії. Інформація про стипендії знаходиться на «Austrian Database for Scholarships and Research Grants» <http://www.grants.at/>

Ще один портал для пошуку стипендій у Австрії: <http://www.scholarships.at>

Освіта за кордоном в Австрії <http://edu-vienna.com/ua>

Навчання в Австрії <http://studys.at/ua/>

Дослідницька програма до Відня (Junior Fellowship for Scholars from Ukraine), Австрія, Інститут наук про людину у Відні; 10 місяців: <http://www.iwm.at/fellowships/ukraine/>

Об'єднане Королівство пропонує визнану в світі систему освіти, рівень навчання в якій забезпечує в майбутньому істотні кар'єрні переваги. Детальніше на веб-сайті <http://www.britishcouncil.org.ua/study-uk>

Можливості фінансування та стипендії на <http://www.britishcouncil.org.ua/study-uk/funding>

Офіційний веб-сайт Британської Ради про навчання в Об'єднаному Королівстві для студентів із за кордону <http://www.educationuk.org/global/>

Британські урядові стипендії Чівнінг (Chevening Awards in Ukraine).

<http://www.chevening.org/ukraine/>

Про навчання у **Франції** – на сайті Посольства Франції в Україні: <http://www.ambafrance-ua.org/-Navchannya-u-Franciiyi->

Скористатися пошуковою системою <http://www.campusfrance.org/fr/>

Щороку посольство Франції в Україні оголошує конкурс на здобуття стипендій уряду Франції для навчання на різноманітних магістерських і PhD програмах.

Типи стипендійних програм:

магістерська: рівень M2, за будь-якою дисципліною;

PhD: написання дисертації під подвійним науковим керівництвом;

COPERNIC: для молодих економістів та інженерів.

Навчання в **Голландії** <http://www.studyinholland.nl/>

Інформація про стипендії розміщена у рубриці <http://www.studyinholland.nl/scholarships/grantfinder>.

Стипендійна програма Вишеградського фонду (Visegrad Scholarship Program), навчання чи проведення досліджень в одній з країн Вишеградської четвірки (Польща, Чехія, Угорщина, Словаччина); від 1 до 4 семестрів: <http://visegradfund.org/scholarships/visegrad-scholarship-program-eap/>

Стипендійне навчання на магістерських програмах Центрально-Європейського університету (Central European University) в **Будапешті**: <http://www.ceu.hu/>

Докладна інформація про програму, координовану в Україні: <http://dfc.ukma.edu.ua/going-from-naukma/other-programs/inernational-education/ceu>

Стипендійна програма ім. Лейна Кіркланда (Lane Kirkland Scholarship Program), **Польща**, один рік: <http://www.kirkland.edu.pl>

Навчальні тури до Польщі (Study tours to Poland), 12-денні візити восени і навесні: <http://www.studytours.pl/>

Інформація про інші гранти для студентів із України <http://www.studyinpoland.pl/en/>

Естонська школа дипломатії (Estonian School of Diplomacy), один рік: <http://edk.edu.ee/index.php/scholarships>

Грантові заявки, які постійно обновлюються представлених на сайтах:

- gurt.org.ua
- biggggidea.com
- civicua.org
- theoryandpractice.ru/grants

Ті держави, які нездатні створити привабливість для креативного класу, будуть втрачати економічно. Тому ми маємо зробити так, щоб Україна стала привабливою для креативного класу. Для цього можна змінити освітній процес так, щоб кожен учень став маленьким дослідником. Але не можна забувати і про підготовку вчителів.

Експерти в області технологій і освіти прогнозують, що через 20 років заклади будуть розвивати не навички, а риси характеру, такі як креативність, вміння абстрактно і критично мислити, підлаштовуватися під обставини і працювати спільно. Люди отримають доступ до безперервного навчання, яке допоможе швидко і гнучко адаптуватися під зміни ринку праці в умовах Четвертої промислової революції.

Суворі фіксація на стандартах знань та їх оцінці піде у минуле. Випускників будуть оцінювати не за балами в атестаті, а за придбаними навичками та рішенням кейсів.

У цьому році ці прогнози навряд чи справдяться, але кроки назустріч об'єднанню гуманітарних і технічних знань будуть зроблені. Парламент Британії вже говорить про це. Освітні стартапи продовжують з'являтися, проте вперед виходять розробники мобільних додатків-репетиторів. Так, у 2017 році додаток Fluent Forever для прискореного вивчення мов стало найпопулярнішим в історії краудфінансового майданчика.

Однак головну роль на ринку будуть грати не гіганти ІТ-індустрії, а новачки, які знайдуть спосіб об'єднати та поліпшити розрізнену освітню систему. Футуролог Томас Фрей прогнозує, що до 2030 року лідером ІТ-ринку стане компанія, яка зможе побудувати інноваційну систему освіти та передбачає, що це буде новий стартап.

За прогнозами EdTechXGlobal і IBIS Capital до 2020 року інвестиції в освіту й навчання досягнуть \$ 252 млрд. і саме ця область принесе інвесторам найбільшу вигоду в найближчі роки.

Обирайте зручний формат навчання та інвестуйте у розвиток дітей, вчителів та закладів!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баханов К. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі: Монографія. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 160 с.
2. Бех І. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-методологічні засади: Навч.-метод. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 280 с.
3. Бондар С., Момот Л., Липова Л., Головка М. Перспективні педагогічні технології: Навч. посіб. / За ред. С. Бондар. – Рівне: Тетіс, 2003. – 200 с.
4. Буркова Л. Ще раз про педагогічні технології // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – № 2. – С. 54–59.
5. Даниленко Л. Інноваційний освітній менеджмент: Навч. посібник. – К., Главник, 2006. – 144 с.
6. Деменнікова Т. Технологія управління процесом едукції в професійній підготовці вчителя початкових класів / Тетяна Деменнікова // Початкова школа. – 2016. – № 2. – С. 1–3.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : посібник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., допов. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.
8. Досяк І. М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій. 1–4 класи / І. М. Досяк. – Харків : Основа, 2007. – 160 с.
9. Завалевський Ю.І. Дослідно-експериментальна робота з оновлення змісту освіти та підвищення її якості на базі навчальних закладів: інформаційно-аналітичний довідник/ Юрій Іванович Завалевський. – К.: Мандрівець, 2011. - 384 с.
10. Закон України «Про авторське право і суміжні права»
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
11. Інновації в дошкільній: програми, технології, проекти, ідеї, досвід : посібник на допомогу дошкільним працівникам / авт.-упоряд.: Л. Калуська, М. Отрощенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 378 с.
12. Єльнікова Г. Основи адаптивного управління (тексти лекцій). – Х.: Ранок, 2004. – 128 с.
13. Єрмаков І., Пузіков Д. Життєвий проєкт особистості: від теорії до практики: Практико-орієнтований збірник / За ред. Л. Сохань. – К.: Освіта України, 2007. – 212 с.
14. Калініна Л., Капустеринська Т. Проєкт інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями. – Х.: Основа, 2007. – 96 с.
15. Мармаза О. Проєктний підхід до управління навчальним закладом. – Х.: Основа, 2003. – 80 с.
16. Метод проєктів: традиції, перспективи, життєві результати: Практика зорієнтований збірник / Кер. автор. кол. С. Шевцова, наук. кер. і ред. І. Єрмаков. – К.: Департамент, 2003. – 500 с.
17. Олійник В. Інтерактивні технології у початковій школі / Валентина Олійник, Олена Сергієнко // Сучасна школа України. – 2013. – № 3(255). – С. 9–42.
18. Осадчий І. Як розробити програму розвитку навчального закладу? Поради нестороннього // Управління освітою. – 2004. – число 15–16. – С. 6–7.
19. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / За заг. ред. О. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
20. Освітній менеджмент: Навч. посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.
21. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб. / Н. М. Остапенко, Т. В. Симоненко, В. М. Руденко. – Київ : Академія, 2012. – 245 с.
22. Остапчук О. Методологія інноваційних процесів – крок до розуміння сутності // Рідна школа. – 2004. – № 11. – С. 3–6.
23. Пилипенко В., Коваленко О. Особистісно орієнтовані технології в школі. – Х.: Основа, 2007. – 160 с..
24. Підласий І. Практична педагогіка або три технології: Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К.: Слово, 2004. – 616 с.
25. Подмазін С. За деревами – ліс! Системно-цільовий підхід до управління освітніми системами // Управління освітою. – 2002. – число 22. – С. 4–5.
26. Положенням про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад
URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0428-02>.

27. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності // Офіційний вісник України. – 2017. – № 85 URL: <http://ovu.com.ua/news/2411-viyshov-drukochergoviy-pomer-byuletenua-ofitsiyuy-visnik-ukrayini-vid-31-zhovtnya-2017-roku-85>
28. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко. – Київ : А.С.К., 2006. – 192 с.
29. Романюк І. Упровадження інноваційної освітньої діяльності у навчальному закладі / Ірина Романюк // Практика управління закладом освіти. – 2016. – № 2. – С. 23–33.
30. Сінельнікова Н. Технологія формування культури мислення молодшого школяра на уроках з природознавства / Наталія Сінельнікова // Початкова школа. – 2016. – № 3. – С. 34–36.
31. Стельмахович М. Українська народна педагогіка: Навч.-метод. посібник. – Івано-Франківськ, 1997. – 232 с.
32. Телячук В. П. Інноваційні технології в початковій школі : [посібник] / В. П. Телячук, О. В. Лесіна. – 2-ге вид. – Харків : Основа, 2008. – 233 с.– (Педагогічні інновації. Майстерня).
33. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник. У 2 ч. / О. Мармаза, О. Касьянова, В. Григораш та ін. – Харків: Ранок, 2003. – Ч. 1. – 160 с.
34. Федорчук В. В. Педагогічні технології в початковій школі : навч.-метод. посіб. / В. В. Федорчук ; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2014. – 267 с.
35. Чепіль М. М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. – Київ : Академвидав, 2012. – 224 с.

ДЛЯ НОТАТОК

ОСВІТНІ ПРОЕКТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

ДОВІДНИК

Здано в набір 26.03.2018р.
Підписано до друку 04.04.2018р.
Формат 60x84/16
Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman

НВВ КЗ СОШПО,
м. Суми, вул. Р. Корсакова, 5, тел. 33-40-67